serxwebûni ARMANC azadi demoqrasi

ARMANC

SAL 4 * HEJMAR 37 * SIBAT 1983

21 ŞUBAT'DA

Sömürgecilikle mücadele bayrağını yükseltelim

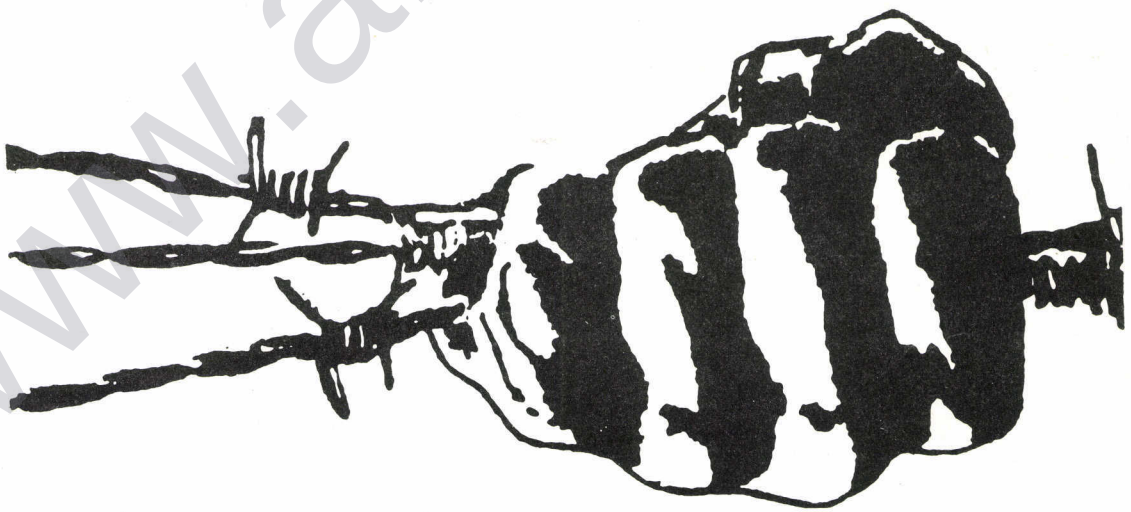

www.arsivakurdi.org

AVRUPA'DA YABANCI DÜŞMANLIĞI ÜZERİNE

Son aylarda çeşitli Batı Avrupa ülkelerinde ciddi boyutlara ulaşan ve her geçen gün daha tehlikeli bir konum alan yabancı düşmanlığı hakkında birçok ilerici demokrat basında çeşitli yorumlar yapıldı.

Yabancı düşmanlığının asıl kaynağını oluşturan ve Batı ülkelerini son yıllarda önemli sosyal sorunlarla karşı karşıya bırakan ekonomik bunalım, sürdükçe,bu eğilimin daha da gelişip güçleneceği savı gelişmektedir.Kuşkusuz kapitalist ülkelerdeki ekonomik bunalımın yarattığı sorunlar salt yabancı düşmanlığıyla sınırlı değildir.Bu ülkelerde ekonomik buhran sonucu oluşan işsiz gençlik ve genel anlamda işsizliğin bütün sınıf ve katmanları etkilemesinin doğurduğu birçok yan ama sosyal içeriği olan sorunları da kapsamaktadır.Özellikle işsiz gençlik arasında bu dönemlerde, kapitalist ülkelerde en büyük sorunlardan biri olan uyuşturucu madde kullanımının yoğunlaştığını,Batı gençliğinin sosyal sorunlarının arttığını görüyoruz.

Bir diğer sonuç ise ülke içindeki işsizliğin asıl kaynağını, o ülkede çalışmak zorunda bıraktırılan yabancı işçilerde görüp, buna karşı tepkilerin ırkçı-faşist eğilimlere bürünmesidir.Böylece yabancı düşmanlığının oluşması, işsizliği kendine asıl temel yaparken, bu düşmanlığın ifade edilmesi çoğu kez ırkçı-faşist tepkilerle açığa çıkıyor.Elbette ki bütün yabancı düşmanlığının ırkçı-faşist eğilimlerde somutlaştığını iddia etmiyoruz.Ancak özellikle somut eylemlere dönüşen ve örgütlü bir konum alan yabancı düşmanlığı, genellikle bu tür sapık akımlara dönüşmektedir.

Bilindiği gibi, 2. Dünya(emperyalist) savaşından sonra çabuk gelişme gösteren, yada savaşta ekonomisi tahrip olmayan kapitalist Batı Avrupa ülkeleri, ekonomilerini yeniden canlandırmak için işgücüne olağanüstü bir gereksinim duydular.Ülke içindeki işgücü bu gereksinimi karşılayamadığından, bu ülkeler, dışardan, yani geri bıraktırılmış ülkelerden yabancı işgücü ithal etmek zorunda kaldılar.Bunu gerçekleştirmek için özellikle mesafe olarak yakın olan az gelişmiş ülkelerden Türkiye, Yunanistan, Portekiz, Yugoslavya, İspanya ve İtalya gibi ülkelere el atıldı.O dönemde, bu ülkelerde işçi ithali için çeşitli resmi kuruluşlar oluşturuldu.İthal edilecek işçiler için çeşitli normlar tesbit edildi.Amaç, özellikle kalifiye, seçkin ve genç sağlam işçilerin toplanmasıydi.Bunu gerçekleştirmek için , örneğin Türkiye'ye 1950'lerin sonlarında 1960 ve 1970 lere kadar akın akın insan gücü ithal edildi, F.Almanya-ya.

Önceleri resmi kanallardan gerçekleştirilen işçi akını daha sonraları bu resmi kanalların dışından da sürdürüldü.İşçiler sözkonusu ülkelerde yerleştikçe, bu alanda talep arttı, yeni yeni yollar tesbit edildi, ve bu işgücü göçü başlıbaşına bir sistem haline dönüştü.Boyutları ve gelişmesi henüz tamamlanmamış olan bu göç halen başka şekillerde sürmektedir.

İlk dönemlerde Kapitalist ülkelerin hoşuna giden ve bu yüzden de giriş çıkışlarda hiçbir zorluk göstermeyen yetkililer, hazır gelmişken körpe ve dinamik işçilerimizi alabildiğine kullandılar. Ekonomilerinin sağlam temellere yerleştirilmesinde , özellliklede ağır sanayi ve diğer ağır iş dallarında alabildiğine ve "insafsızca" kullanılan işçilerimize o dönemlerde de ikinci sınıf muamelesi yapılıp uzun süre zaten yabancılarca da talep edilmeyen yabancı haklarından bahsedilmedi.

İlk etapta, sonuç olarak, Almanya ve diğer kapitalist ülkeler savaşta sarsılan ekonomilerini "sağlam" temeller üzerine oturturken, sadece bu amaçla ithal edilmiş yabancıların da "görev"lerini tamamladıklarını hesaplıyordu.Ama kapitalist ekonominin kurtarıldığı, ancak işçilerimiz açısından zor ve binbir çileyle doldurulan bu yıllarda, yabancılar Alman ve diğer Batı toplumlarının birer parçası haline gelmişlerdi.Bu çile dolu yıllar, yarattığı maddi ve manevi gerçeğiyle salt yabancının kendisini değil, bir yandan direk olarak Alman toplumunu diğer yandan da Türkiye'yi çok yakından ilgilendiren bir sistem haline gelmişti.Bu sistem artık bir olgu idi.

Türkiye'deki gerici-sömürgeci iktidarlar yurtdışındaki işçilerimizi döviz gönderen birer makina gören anlayışlarıyla, aslında bu kadar kalifiye işçinin yurtdışında olmasının Türkiye ekonomisi açısından sakıncalarını(toplumun ilerici leri açısından) umursamayarak, işçilerin geri dönüşünü istemezken, Alman yetkilileri ise gittikçe gelişen ve giderek bir sistem oluşturan yabancı göçünün artık durdurulması gerektiğinin farkına varmış ve bu yönde birçok tedbir almaya başlamıştı bile.

Bu gelişmeler olduğunda, kapitalizm Batı Avrupa'da en bunalımlı yıllarını yaşıyordu.Emperyalist ülkelerin sömürü alanlarının daraldığı, tekeller arası rekabetin gittikçe arttığı, tüketim pazarının gelişemediği bir dönemde, yerli işçi ücretlerinin kendi vatandaşlarına uygulanan biçimiyle, kapitalistlere pahalıya malolması, ve bütün bunların yarattığı biribirini izleyen ekonomik krizler, işsizlik v.b. sorunlar da toplumda gittikçe etkilerini gösteriyordu.

Bu önemli sorunlar karşısında, bu ülkelerdeki siyasi iktidarlar,ister Sosyaldemokrat ister muhafazakar karakterde olsun iki yönlü birer tedbir almayı denediler.Birincisi,genel olarak ülke içindeki bütün çalışanları etkileyecek, sosyal giderlerin kısıtlanması, işçi ücretlerinin dondurulması, işsizlik ve genel olarak sosyal standardın düşürülmesi olmuştur. İkincisi ise, artık gereksinim duyulmayan işgücü göçünün her yönüyle durdurulması, ülkede oturma çalışma izinleri

www.arsivekurdi.org

olan yabancılardan kurtulmanın yolları aranmıştır.Örneğin belirli bir para karşılığında kesin dönüş yapma tedbiri v.b. gibi.(Fransa örneği).

Bu döneme rastlayan vize zorunluluğu ve benzeri uygulamalar da aynı tedbirlerin birer sonucu idi.

Böylece o güne kadar da süren göç, belirli ölçülerde durdurulabildi.Vize uygulamasının tesirli etkisini göstermesi sonucu, hemen hemen bütün Batı Avrupa ülkeleri Türk vatandaşlarına vize uygulamalarına giriştiler.

Ancak sorun burada bitmiyordu.Yabancı düşmanlığının toplumda, ekonomik bunalımdan şu veya bu ölçüde payını almış kesimlerde gelişebilmesi için her türlü "gerekçeler" hazırdı.Bu "gerekçelere" sözkonusu ülkelerdeki gerici basının kasıtlı yayınlarını da eklersek, Almanya'da somut eylemlere dönüşen yabancı düşmanlığı yaratılmış oldu.

Özellikle F.Almanya'da çalışan 1.5 milyondan fazla Türk ve Kürt işçisi, ırkçı-faşist Alman örgütlerinin günlük saldırı ve boy hedefi haline geldi.Bu saldırılardan çoğu öldürme ve ağır yaralanmalarla sonuçlanmış, Almanya'da neredeyse bu çelişki işçilerimizin çalıştığı her mahalle, işyeri ve Heim'lerde günlük olaylara dönüşmüştür.

Bu ırkçı-faşist eğilimlere destek veren ve Almanya'da önemli toplumsal ağırlığı olan güçlerin varlıkları sözkonusudur.Öncelikle, CDU-CSU(hrıstiyan-demokratlar) NPD(Alman nasyonal parti) ve NEO-NAZİLER(yeni naziler) bu saldırıların açık savunuculuğunu yapacak kadar ileriye götürmüşler işi.Örneğin bu partiler açıkça yabancıların Almanya'dan sınır dışı edilmesini savunmaktadırlar.Bu görüş ve saldırılar bizzat MHP yanlısı Bozkurtlar tarafından aktif olarak desteklenmekte, hatta bazen bu saldırılar birlikte gerçekleştirilmektedir.

Tabii şunu da belirtmekte yarar vardır.Almanya'da yabancı düşmanlığının altında yatan nedenlerden biri de, bugüne kadar yabancılara karşı uygulanan politikanın yanlışlığıdır.Bu politika sonucu, birlikte yaşanan uzun yıllara rağmen yabancılarla Almanlar arasında herhangi bir yakınlaşma mümkün olmamıştır.Değişik kültür farklılıkların da bir sonucu olarak, iki ayrı dünya iki ayrı yaşam tarzı sözkonusudur.Biribirinden kopuk, sanki aynı işyerinde sanki aynı semtte oturulmuyor gibi haket ediliyor.Bu durum, giderek iki toplum arasındaki uçurum farkını arttırmış, yabancı düşmanlığının sadece ırkçı faşist eğilimlerden gelen bir olgu olmaktan çıkarıp neredeyse bütün Alman toplumuna maletmiştir.

Elbette Alman toplumunun tümü bu eğilimi taşımıyor.Örneğin DGB,Sosyaldemokratların bir kesimi,DKP, diğer ilerici ve demokrat kesimlerin bu eğilime açıkça karşı oldukları ve buna karşı aktif bir mücadele içinde olduklarını da vurgulamak gerekir.

Örneğin, Alman sendikalar birliği, DGB, yabancıların para karşılığında ülkelerine geri gönderilmesi fikrine açıkça karşı çıkmaktadır..

F.Almanya'da yabancı düşmanlığını arttıran nedenlerden biri de, Türkiye'de gerçekleştirilen sömürgeci-faşist cuntanın baskı ve tutuklamalarından kaçan birçok ilerici demokratın Almanya'da iltica hakkı istemesidir.Son 2 yıllık bir sürede F.Almanya'da iltica eden 50.000 den fazla Türk ve Kürt devrimcilerinin iltica akımı maalesef Almanya'da yabancı düşmanlığının patlak vermesine neden olan etkenlerden biri olmuştur.

Çok kötü yaşam koşulları altında yaşamlarını sürdüren "asülcüler"in durumu herkesce bilinmektedir.Birçok yanlarıyla köleci devrin yada Nazi Almanya'sının izlerini taşıyan bir anlayışla yaklaşılıyor siyasi sığınmacılara. Her türlü zorluklar yaratılıp, BM'e üye devletlerince imzalanmış Cenevre Konvensiyonu deklerasyonunda tesbit edilmiş olan birçok hak çiğnenirken, daha ileriye gidip siyasi sığınma isteyen birçok demokrat Türkiye'ye geri gönderilmekle tehdit ediliyor.

Bütün bu kötü koşullara rağmen, sığınma sorunu Alman toplumunda, yabancı düşmanlığının gelişmesinde rol oynamıştır.Bu da gösteriyor ki esasen sorunun kaynağını, başında da belirtildiği gibi, ekonomik bunalım oluşturmaktadır.Yoksa sığınmacılara her ay verilen 280 D mark'ın Alman ekonomisini sarsmadığını herkes biliyor.

F.Almanya büyük miktarda yabancı işçileri içinde barındıran bir ülke olarak, yabancı düşmanlığı konusunda diğer Batı Avrupa ülkelerinden birçoğuna göre çok daha olumsuz bir noktadadır.Bunun başka nedenleri de var elbet.

Örneğin, İsveç kendi nufus oranına göre Almanya'dan daha az yabancı işçi çalıştırmamasına rağmen, yabancı düşmanlığı o denli yaygın olmadığı gibi, yabancı hakları bakımından çok önemli mesafeler katetmiş bir kapitalist ülkedir.Ve bu hakların oluşması için bizzat devlet ve hükümet yetkilileri insiyatif kullanıp, yabancı örgüt kuruluşların da aktif katılımlarının sağlanması için çaba harcanmıştır.

Örneğin İsveç devletinin yürürlükte olan bir yabancılar politikası mevcuttur.Önceleri İsveç parlamentosuna bağlı bir komisyon tarafından geliştirilen bu politikanın kapsamı ve oluşumu bizzat parlamento tarafından onaylanmış, yıllardır yürürlüktedir.İsveç yabancılar politikası 3 ana bileşimden meydana gelmiştir.1-EŞİTLİK, 2-SEÇİM ÖZGÜRLÜĞÜ, 3-KARŞILIKLI İLİŞKİ-YAKINLAŞMA. Uygulanan politika bu noktalara göre ayarlanmaktadır.

Örneğin,ister İsveç isterse yabancı uyruklu olsun, İsveç'te oturma çalışma izni olan herkes toplumun bütün olanaklarından eşit bir şekilde yararlan-

devamı s. 11 de

www.arsivakimedi.org

URDÊN ANÊ

Werger
M.F. LOZERÊF Û HÊJA

(yönetici) Tırk xebatê dıkın jı bo ku ne hew lı Tırkiye de, Kurd bı xwe dı Tırkiye de tune- bûye ku care ji zagonek jı bo derd û kulen tewayi derman bê kırın ne hatiye çekırın.Lı okê dema ku cihan jı kapitalizmê derbasi sos- wan dıji netewayê Kurd siyasetek asimilas- yon û jenosidi bı her awayi meşandıne.Ew siyaseta şovenis- ti ku çinên karbıdestên Tırk dıji Kurdan bı kar anine bûye hoy ku Kurd dı salen 1920-1930 an de çend caran çek hılgı- rın.Ew siyaseta han bû, ku Kurd dı pey şerê cihanê e duduwan re jı bo mafê xwe ê netewayi bıxebıtın.Bı taybeti dı salên 1960-1970 yi de xebata netewayê Kurd xurt bû.Ew xe- bat jı bo bı hez bûn û peşveçûna tevgerên peşverû ên Tırki- yê roleke mezın dıleyize.Burjuwazi-konservatır- (bırek jı burjuvaziyê ku ew naxwazı cıvat dı hêla abori, cıvaki û siya- si de bê guhartın û peşkeve.) e ku lı Tırkiyê dewlet dı des- tên wan de ye.Çawaniya wi burjuwazi ew e ku ew jı bo do- za Kurdan dıji çareserkırınek rast û demokratik derdıkevın. Ew qima xwe bı çareserkırına doza Kurdan nayinın.Ew ne hew zordari û tadayi lı gelê Kurd dıke, lê hina ji dı cıvata Kurdan de jı serek êşir û feodalên mezın jı xwe re lı peyan dıgerın.Rejima demokratik a burjuvazi dı pey şere cihane e duduwan re dı dema Pır Partibûna Tırkiyêye de jı bo doza Kurdan ew siyaset pır xurt kır.Hemi partiyên burjuwaziyên Tırkiyê jı bo ku dengên(rayen) zêdetır bıgrın, dı derebeg û feodalên ku sidariya wan hina lı ser gelê Kurd heye, dılistın. Çıqas tevgera azadixwazi netewayi a gelê Kurd pêşve dıçe , paşverûyên Kurd ên derebeg û burjuwaziyê komprador(bur juwaziyê bezırgani) ên mezın jı aliyê xwe de jı bo ku destên xwe bıdın dewleta Tırk dıgerın.Her bı wi awayi ew kesên ku jı çinên serdestên xiyanet lı berzewında (çıkar-maslahat) ne- tewayiya gelê xwe kırın: bıbın şaliyar (wezir) endamên par- lamento û dı heremên xwe de bıbın serek...û ewn dın.

Çinên ku dewleta Tırkıyê dı destên wan de ye, bı xiya- neta burjuwazi û feodalên Kurd ên mezın, dıji Kurda siyase- tek asimilasyonê dımeşinın.Lê belê gelê Kurd bı netewayi, zıman, çande, xuy û rawısta(gelenek-görenek) xwe parastı- ye.Belgeyên navnıvisê ên rast dı destên me de tunene ku em bıbêjın dı Tırkıyê de jımara Kurda ev çend e.Jı dema ku lı Tırkiyê komar hatiye damezrandın û vırda deh (10) caran navnıvis çêbûye.Jı wan navnıvisan sısê dı salên 1970-1975 û 1980 yi de çê bûne.Lê dawiya(netice) wan ne gıhaştiye des- tê me.Lı gora materyalên Kurdan bı qasi deh (10) milyonan Kurd lı Tırkiyê hene. (4) Lı gora materyalên me ji, Kurd dı Tırkiyê de jı neh (9) milyonan ne pırtırın.) Pıraniya Kurdan lı Rojhılati Tırkiyê dıjin.Lı gora materyalen dı rojhılat û roj- hılati başûrê Enedolê de netewayên bıçûk dı sedi de jı çeli (%40) pırtırın û 37 ê wi ji Kurd ın.Ger serekên Tırkıyê,Kurd bı zore jı welatên wan ne dana koç kırın ew lı rojavayi Ene- dolê ne dane rûnıştandın ew hejmar de gelek pırtır bûbû ya. (bı a me ew hejmar ne rast e - WERGER-)

newekhevi xwe dıde diyar kırın.Ev newekhevi xwe dı nav- beranetewayên kêm û e bı hejmara xwe zede Tırkên sazı- manker de ye.Tırkên sazımanker doza netewa a ku ser hıl- daye û pır gıringe avêtıne paş guhen xwe.Lı ser navê demok- rat bûne, pıraniyen partiyen burjuvaziyê Tırkiyê , dıji çare- serkırına doza netewayan derdıkevın.Ev ditın jı ideolojiya burjuvayên netewayi bıngeh dıgre û jı bo neçareserkırına doza netewayên dın dıbe hoy.Lı ser mafê netewayên kêm her peyv, bı devê berpırsıyarên wan partiyan wek perçekı- rına netewayên Tırkıyê" û perçekırına welateki tête ditın. Jı bo numûne, dı programa Partiya Edalet(rastrew) de dı bendan nehan de dınıvisê:endamê partiyê "dıji tevgerên ku dıbejın dı navbera nizadi çandi,oli(dini) adet û orfê netewa- yê bereme de cewazi (ferkq) hene, xebate dıkın" Her wuha endamên partıyê lı ser reça netewayên Tırk dımeşın.Jı bo neperçekırına netewayê Tırk ê mezın dıxebıtın.(Bend ll) -l-

Dı programa partiya Komara Gel (CHP) a çepê navini ku behtırin sidariya we lı ser gel heye, şeş prensibên bıngе- hin hene, ew siyasi u ideolojikın.Yek jı wan prensiban nas- yonaliya netewayi(ulusal enternas daye xuyakırın ku , dı Tırkıyê da hebûna grûbên etniki ere nake û ew dıji partiyên ku dıxwazın doza etnikan bıkarbi- nın, derdıkeve.Ve kırên wan partiyan, hejandına yekitiya welat an yekitiya axa dewletê dıbine. (2) Lê Partiya beh- tırin rastree, Partiya Tevgera Netewayi (MHP) dıxwest "ne- tewaye Tırk bı awaki ku yekitiya zıman, armanc, çande pek bine" bı peşxe. (Benda 23) (3).

Programên partiyên burjuvazi ên dın ji neziki wan ın. Gışk dı programên xwe de dıji mafên azadiya netewan û serbıxweyiya heremi(otonomi) jı bo netewayên ne Tırk, derdıkevın.Ew dıji xebata ku jı bo mafê neteweyên kêm ku hevnıştimanın a siyasi derdıkevın.Dı Tırkiyê de Partiyên Çep en legal jı heyina netewayên ne Tırk re erê dıbejın.Lı jı bo çareserkırına doza netewayên dı Tırkıyê de programek bı ser û ber pêk ne anine.

Dı TIrkiyê de doza netewayi a gıringtırin, doza Kurda ye.Reqeze (içerik) wê doze be mafiya siyasi, paşdamayina abori ne erê kırına mafê netewayi û hêdi hêdi pêşveçûna ji- yana çande û cıvata danıstımanen Kurd e.Eger Tırkiye dı hela abori de paşdamayi be, Kurdistana Tırkiyê dı Tırkıye- da heremek paşdamayiter e.Kurdıstan koliyek (koloni) kla- sik e.Ev rewş jı bo doza Kurdan dıbe delileki (materyaleki) gıring.

Doza Kurdên Tırkıyê dı rewşa Tırkıye de ciheke gelek gıring dıgre.Jı ber ku pır bı xurti sidari (tesir) lı rewşa cıvaki abori, siyasi û çawani (nitelik) netewayi dıke.Her bı wi awa-

www.ararat.org

Lı ser de ji iro dı bajarên Agri,Bingol,Bitlis,Diyarbekır, Hekari,Merdin,Sêrt û Wanê de Kurd sedi sed jı tevden netewayên dın pırtırın.Lı gora lêkolina Akademiya Zaniyariya Siyasi lı Enqerayê (Ankara SBF) lı gelek bajarên rojhılata welat, karbıdestên dewletê bı gel re bı alikariya werger(tercuman) dıpeyivın. (5) Cıvatzana(sosyolog) İsmail Beşikçi, dıbêje ku eşirên koçer ên lı dora Gola Wane û ên destên başûri-rojhılati welat, her bı zmanê Kurdi dıpeyivın, ew koçer jı % 80-85 qet bı zmanê Tırki nı zanın. (6)

Lı bajarên rohılat û rohılati başûr, Kurdên Tırkıyê bı hev re bı awaki komıki(kitlevi) dıjin xuy û rewştên zık-maki û zmanê xwe parastıne.Jı ber van tıştan, mafê wan heye ku ew doza netewayi bı awaki serbıxwe dı hêla abori-cıvaki û çandeyi de pêşve bıbın.Paşverûyên Tırkyeyê re lı ber wan tıştan dıgrın, maf û derd û kullên gelê Kurdên azadixwaz davejın paş guhen xwe.

Bı kurti dıkanım bıbêjım ku lı Tırkıyê, Kurdıstan êrdımeke (herêmek) paşdamayitıre.Dı hêla abori û cıvaki de tavayiya Tırkıyê paşdamayiye.Lê dı paşdamayina Kurdistanê de tıştını taybeti hene.Lı Tırkıyê, jı hemwelatiya dı % de 20 lı rojhılatê Enedolê dıjin.Hemwelati bı komıki(lı wê êrdımê jı rojavayi Tırkiyeyê kêmtırın.Lı tevayiya Tırkıyê dı sala 1958 an de dı her kilometrekarekê de 58 kes dıjin.Lê lı Kurdistanê dı km² de 46 kes dıjin. (7) Ev kêmbûna han sidari(tesir) lı ser paşdamayina aboriya Kurdistanê ji kırıye.Dı tevayiya Tırkiyê de dı salên 60 i de , kesên ku çandıniya erdan (ax) dıkırın jı bo her km². 20 kes bun.Lê lı rojhılata Enedolê jı bo her km² 10 kes bûn.Lı rojhılata Enedolê zaro jı tevayiya Tırkıyê bêhtır çê dıbûn.

Hemwelati lı rojhılata Tırkıyê kêmın.Ev kêm bûn jı ber ku hemwelatiyen rojhılat koçi bajarên roava dıkın tê.Lı gora serçawên(istatistık) Tırkiyeyê, lı bajarên mezın ên welat jı % 10 ne gelê wê êrdımê(herêmê) ne, gelê bajarên rojhılat ın. (8)

Pıraniya Kurdên lı gunda dıjin.Eger dı tevayiya Tırkıyeyê de gundi jı % i 65 bın, lı bajarên rojhılat jı % i 73 ê ne. Karê Kurdan ê bıngehi cotkari ye.Lı gora hınek serçawêyan kurd jı % i 90 cotkari ne. ((9).

Dı Tırkiyê û Kurdıstana Tırkıyê de doza (problema) ku behtırin serdaye û xwe kırıye rojane a cotkaran e.Lı gora ku dı sala 50 yi jı sedsala bistan de tekiliyen sermayedari dı gun dên kurdan de çê bûne ji heyya iro tekılıyê derebegi mane. Paşmayinên(kalıntı) feodali re lı peşveçûna abori-cıvaki-siya si û çand ya erdıma kurdan dıgrın û alikariya cihazê dewletê dıkın.Jı bo pêşveçûna demokrasi, bir û baweriya siyaseta netewayi dı Kurdıstanê de dıbın korp.Lı rojhılati Enedolê ax bı awaki newekhevi hatiye parvekırın.Axa mezın dı destên begen olperest de ne(axa-şex) Pıraniya cotkaran be ax ın.Lı gora serçawayen zaniyari ên Tırkiyê dı salen 60 i de , lı rojhılati Enedolê zeviyên zad jı sısiyan yek, dı destên jı % . 2,4 malbatan de bûn.Dı wan salan de jı malbatên cotkaran % 38 qet be zevi bûn. (10). Lı hınek bajaran ji, cotkarên bê zevi hin pırtır bûn.Wek, lı Ruhayê jı % 53, lı Diyarbekrê jı % 47 , lı Serte jı % 42 cotkar bê zevi bûn. (11).

Lı bajarên wek Ruha,Entap,Mardin, hınek kes hebûn ku xwediye 50-60 hezar donum erd bûn.Dı we deme de bı deh hezaran cotkar hebûn ku buhıstek axa wan tune bû.A xerabtır ku, hınek begên olperest hebûn ne tene xwedi ax bûn, ew xwedi gund bun ji.Lı qeza Cızira Botan jı 27 gundan 23 gund, lı qeza Nısebin, jı 72 gundan 56 gund en şexseki an ji en malbateke bûn.Lı bajarê Diyarbekrê 75 gund malê hınek xelkan an jı 175 malbatab bûn. (12).

Rewşa nivê cotkarên xwedi zevi ji wek rewşa cotkarên bê zevi ne.Jı cotkaran % 83 e, cotkarên kêm zevi û bê zevi ne.Zeviyên baştırin û ên pır bı ber dı destên axayan de ne.Ên xerab û kêm ber dı destên cotkaran de ne.Pıraniya cotkaran axa xwe bı perqalên(aleten) kevn dıçenın û berê wi hıltenın.Pergala kar halet e.Lı rojhılat dı nivê salen 60 i de 400 000 halet(karasaban) hebûn.(13). Berê erdê cotkaran teri (qimi) jina wan ne dıkır.JI ber vê yekê lı kareki dın dıgeriyan, rencberiya began dıkırın an ji dıçûn ciheki dın.Karê cenaniyê dıkırın , bı vi awayi cotkar bı xwediyê axê ra hatiye gırêdan.Beg bı xwe dı gundan de wek berpırsiyareki cihazê dewletê, cotkaran dıdın xebıtandın û u jı bo we yeka han ji rezaneke datinın.Karê rojê jı 15 saetan pırtıre.Jı bo parastına sudên axayan lı gundan rezanek ne nıvısandi heye.Lı gora we rezanê, axa çı gavê bıxwazı karê cotkar dı erdên xwe de bıde xebıtandın.Cotkar ji, jı tırsa wendakırına kare xwe dıkeve bı sidariya axê.

Cotkar, ne hew jı hêla abori de, bı her awayi jina xwe bı axayan û şêxan ve hatiye gırêdan.Dı demên hılbijartınan de axa dıkare jı cotkaran bı sêdan dêng kom bıke.Eger cotkar dıji ve kırara derket, mana we yekê ev e: ku ew de jı gund an jı kar betê qewıtandın.qet tışteki bı wi ne kın, we gavê ji diyarê ku de cotkar lêdane bıxwe.

Begên Kurd pışta xwe bı dewletê û pêşkeşi oli şexan ve (ew şexen ku pır caran ew bı xwediyê erdın.) xurt dıkın.

Dı cıvata Kurdan de şex ji wek axa dı nav çinên serdest de ne.Ew jina xwe bı diyariyên sofiyan(murid) û erdên ku malên wan ın dıdominın.Şêx alikariya siyaseta dewletê a paşverû dıkın.Jı ber çawaniya(nitelik) wan, ew her dıji doza demokrasiya netewayi derdıkevın.

Weke ku me berê ji gotıbû, lı bajarên rojhılat têkılıyên sermayedari her pêş ve dıçın.Hınek jı xwediyên zeviyan ne lı gundan, le lı bajaran dıjin.Ew wek burjuwaziyan xuya dıbın:xwedi otel, fıroşgeh(dukan) kargehen bıçûk û zanaatkariye ne.Bı wi awayi çinên serdest ên Kurdan sidariya(kontrol) çekırın û fırotına tıştan(emtiya) ne hew lı gundan lı hınek bajaran ji xıstıne destên xwe.Bırek jı xwediyê axê ên ku lı hundırê çar bajaran (Entap-Ruha—Diyarbekı-Mardin) dıjin, ax jı % 70 e wan e.Ew bı xwe ji, dı nav hemi axayan de jı % 8 ın.Bı tevayi lı hemi rojhılata Enedolê begên-absentist jı % 5 ın û jı % 30 erdên wê erdımê dı destên wan de ye.

Lı rojhılata Enedolê bı ketına têkılıyên sermayedari, dı gundan de kare cotkaran ji hat guhertın.Bı ketına pergalên çandıniye(zırai) wek terektor, patoz û ewên dın, dı hemû karan de diyar dıb û pergalên kevn ên çandıniye ji kêm dıbın. (15) Lı hınek êrdıman gundiyan bı birê modern,(sondaj) av peyda kırın û axê bı zıblê kimyewi xwedi dıkın.Dı salên 70 i de lı hınek bajarên başûri rojhılat,berê pembo,bırınc,tutun û hınek çandıniyên dın ên salê bêhtır bû.

Ew pırbûn jı bo ku têkılıyên abori dı tevayi de betê guhertın ne bû hoy.Hina ji pergalên kevn dı çandıniyê de sidariya xwe dıdominın.Lı pıraniya êrdıme(herêmê) hina ji têkılıyên abori dı bın sidariya derebegati de ne.Heyya iro ji cotkar dı erdên axa de bı cenani dıxebıtın.

SERÇAWEKAN

l-F.Bozbeyli - Parti programları- l. Cilt- İst. 1970 rupel 6,7

2-CHP - Programı - Ankara 1976 - rûpel 10-11

3-F.Bozbeyli-Parti programları (l. Cilt rupel 183)

4-Roja Welat 1978 No: 10 rûpel 12

5-A.Kökligiller Dil Birliği -Forum- 1968 no:349 rupel 14

6-IiBeşikçi -Doğu Anadoluda Göçebe Kürtler 'Forum' 324

7-Hatiye jimarkırın lı layeni mewe lı ser sercawan TIrkıye. Forum No: 331

8-Ö.Ozankaya Doğu Anadoluda

9-İ.Beşikçi Doğu Anadolunun düzeni 2.Baskı 1976 r. 61

10-F.Keleş Türkiyede şehirleşme konut ve gecekondu r.37

11-İ.Beşikçi- aynı eser - r.62-63

12-C.Aladag Milli Mesele ve doğuda feodalite Aşiret r. 137

13-İ.Beşikçi - aynı eser- r. 64

14-Öz. Yolu. 1978 no: 36 r. 27.

DUMAHİK HEYE

www.kurdishstudies.org

YILMAZ GÜNEY ANLATIYOR.....

Mahmut Baksi

Çelik çemberleri parçalayıp çıkmak kavgası, bin yıllardır halkın çileli sanatçılarının, yazarlarının, ozanlarının bitip tükenmez kavgasıdır...Kitlelerin hıncını, öfkesini...baskıya, zülme ve sömürüye karşı mücadelelerini bir yanı ile besleyip gürbüzleştiren ve onları kuşaktan kuşağa taşıyanlar onlardır.Kimi zaman bu büyük destanların ustaları milyonları kendi kişiliklerinde sentezleştirerek, büyürler..... halklaşırlar.

Yılmaz Güney bunlardan biri...bir kitle adamı.

Yaşamının büyük bir bölümünü, en verimli yapıtlarını vereceği yıllarını sömürgecilerin zindanlarında geçiren Yılmaz Güney, gene zindanda bulunduğu bir dönemde gerçekleştirdiği YOL filmi ile, Cannes Film Festivalinde en iyi film ödülünü aldı.Bu, kuşku yok ki çok önemli bir olay....Yalnızca bir sanat olayı değil, aynı zamanda politik bir olay.Egemen sınıfın düşünceleriyle oluşturulan çemberleri parçalayıp çıkma anlamında, Türkiye ve Kürdistan halklarıyla, dünya halklarının kaynaşıp bütünleşmesine katkı anlamında büyük bir olay...

Güney'in - YOL'un büyük başarısından sonra- yeni bir film yaptığını biliyoruz.Güney'in kendi deyimiyle, "bir acının, bir çığlığın bir başkaldırının filmi" olacak bu.

Ben, Güney ile bu yeni film çalışmaları arasında, İsveç TV ve Radyosu adına bir görüşme yaptım.Bu görüşmenin izlenimlerine TV ve Radyo çok geniş yer verdi.Ayrıca konuşmanın bir bölümü de "Merhaba" adıyla yayın yapan Türk Redeaksiyonunda da yayınlandı.Öte yandan 400.000 tirajlı Sosyaldemokrat gazete Aftonbladet ile sabah gazetesi Stockholm Tidningen'de tam sayfa yazılar yer aldı.

Aşağıda bu görüşme ile ilgili İsveç Basınında,yayınlanan konuşmalardan kısa bir özet sunuyoruz.

BİR BÜYÜK YETENEK : Yılmaz GÜNEY

'ASİMİLE OLMUŞ BİR KÜRT OLDUĞUMU KAVRADIM

-Kendinizi kısaca tanıtırmısınız ?

-Asıl adım Yılmaz PÜTÜN.46 yaşındayım.Babam Sivereğin köylerinden bir Zaza.Anam Cibran aşiretinden Muşlu.Kürt.Ben, seferberlik sırasında ülkesini terketmiş bu iki insanın evliliği sonucu Adana'da doğmuşum.

Çocukluk ve gençlik yıllarımda evde zazaca ve kürtçe konuşuluyordu.Ama siyasal anlamda, bilimsel anlamda ulusal kimliğimin pek bilincinde değildim.Siyasal bilincim geliştikçe, kendi gerçeğimin farkına vardım.Asimile olmuş bir Kürt olduğumu kavradım.Gittiğim okulda bize Türk olduğumuzu söylüyorlardı.Milli ve resmi ideolojiye göre eğitiliyorduk.

1955'te Adana'da liseyi bitirdim.Liseyi bitirdiğim yıllarda polis takibatı altındaydım.Yazdığım bir hikayeden dolayı komünizm propagandası yaptığım iddia ediliyordu.

1960 yılında hapse düştüm.İki yıllık bir ayrılıktan sonra dışarı çıktım.Bu ara, halkın daha çok kavgalı döğüşlü macera filmi dediği popülist karakterli filmlerde oynadım.

1970 den sonra, yani askerden döndükten sonra, kendimde büyük bir değişiklik yapmayı hissettim.Değişiklik yapmak gereklilikti.Askerliğimin Muş'ta oluşu, Kürt halkı ile yeniden kucaklaşmam ,Kürt gerçeğini yakından görmem beni alabildiğine derinden sarstı.

1972'den sonra -bilindiği gibi- hep cezaevinde kaldım.

-Toplam kaç yıl yattınız?

-Toplam 12 yıl yattım

"

" .ENDİŞE.' YOKSUL KÜRT KÖYLÜLERİNİ ANLATIYOR"

-Hapisten çıktıktan sonra önemli filmler yaptınız."ARKADAŞ", "ENDİŞE" gibi.Bu dönem hakkında neler söyliyebilirsiniz?

-Selimiye'den ..af"la çıkmıştım, 1974 Mayısında...Tasarladığım altı hikaye vardı.Biri, esas itibariyle burjuvazinin hayat koşullarını anlatan ve onun içinde çürüyen sınıf değiştirmiş bir tipi anlatıyordu, bir aydın tipi.

-Hikayeler size aitti tabii?

-Evet, hepsi benim hikayelerimdi."Endişe" esas olarak Adana'ya pamuk toplamaya gelen yoksul Kürt köylülerini anlatmak için yola çıktım.Oyuncularım tamamen Kürtlerden oluşuyordu.Fakat daha sonra -bilindiği gibi- bir komploya karşılaştım.Adım, bir hakimin öldürülmesi olayına karıştı.O nedenle 19 yıl ceza verdiler.Üç ay yirmi gün dışarda

www.arsivkurdi.org

kalabildim ancak.

-"YOL" nasıl gerçekleşti?

-Senaryosunu cezaevinde yazdım.Yarı açık cezaevinden izinli olarak çıkan mahkumların bir haftalık serüvenlerini konu alıyordu senaryo.Ve ben bu bir haftalık gösteri ile Türkiye ve Kürdistan'ın panoramasını çizmek istedim. Filmin gerçekleştirilmesi bugüne kadar yapılanlardan farklı bir yol izledi.Tamamen yaşanmış hikayelerden yola çıktım.Filmi parasal açıdan ben ve İsviçre'deki Kaktüs film şirketi finanse ettik.Filmin çekiminden sonra bütün işlemleri ben yaptım.Elbette bu çalışmalarda birçok zorluklarla karşılaşıldı.Fakat bunlardan hiçbiri yenilmez zorluklar değildi.Bir yığın insan şöyle düşünebilir:askeri faşist diktatörlük şartlarında böyle bir film nasıl yapılabildi? Böyle bir film gerçekleştiğine göre , demek ki Türkiye'de kısmi de olsa bir özgürlük ortamı vardır.Bu konuda kesinlikle şunu söylemek gerekir:Türkiye'de kısmi anlamda da olsa özgürlükten sözetmek mümkün değildir.

"TÜRKİYE VE KÜRDİSTAN'DAN İNSAN MANZARALARI .....

-Filmin içeriği?

-YOL, bilindiği gibi yarı açık cezaevinden izine çıkan mahkumları anlatıyor.Bu filmde esas olarak üç Kürt arkadaş, Mehmet Salih, Seyit Ali ve Ömer diye adlandırdığımız arkadaşlar var.Bunlardan Ömer Kürt halkının altında bulunduğu ulusal zülmü sergilemede önemli bir rol oynuyor. Seyit Ali de feodal yapıdaki Kürt köylülerinin, kadınlarının özellikle aile içi ilişkilerini sergilemede çok önemli role sahip.Mehmet Salih te aşağı yukarı öyle.

Biz YOL filmi ile, Türkiye ve Kürdistan'dan insan manzaraları, toplumsal manzaraları çizdik.Bir gerçeği belirttik. Ki, buna birçok insan tepki duyuyor.Örneğin, YOL filminde Kürdistan'ın belirtilmesi, özellikle şoven yapılı birçok insanı küplere bindirdi.Ve bana hain damgasını da vurdular.Ben burjuva tarafından her zaman "hain" ilan edildim. Bundan hiç kırıklık ve üzüntü duymuyorum.Bana eğer halkım hain deseydi, ona üzülürdüm.Oysa bugün halkım beni kucaklamış ve bana sahip çıkıyor.Tabii bunun doğal sonucu olarak, burjuvazi bana saldıracak.Bundan daha doğal bir şey olmaz.

-Filmin Kürt halkı için söyledikleri ve gösterdiği nedir?

-Bu filmde özellikle, çok uzun tarihi geçmişi olan Kürt halkının mücadelesi hakkında yasaklamalar, kısmi de olsa belgelendi.Çünkü Kürt halkının gerek varlığı ve gerekse onun yaşadığı ülkenin sömürge karakteri gözardı edilmiştir. YOL'da en belirgin bir biçimde biz, Türkiye'de sömürge Kürdistan'ın varlığına parmak basdık.Ve o'nu bütün dünya kamuoyuna sergiledik.İkincisi, biz Kürt halkına değil, Kürt halkını tanımayanlara, Kürt halkının altında bulunduğu baskıları bilmiyenlere, onun altında bulunduğu baskıları gösterdik.Yoksa, bizim Kürt halkına,"Bak sen baskı altında bulunuyorsun" gibi bir sorunumuz yok.O zaten baskı altındadır.Bunları hergün yaşıyor.

-Sürgünde yaşayan bir Kürt sanatçısı olarak Kürt halkının ulusal kurtuluş mücadelesine ne gibi katkılarda bulunabilirsiniz?

-Esas olarak gerek sanatsal açıdan gerekse siyasal açıdan sergileme görevi yapılabilir.Kürt halkının içinde bulunduğu gerçekler sergilenebilir.Kürt halkının mücadelesini diğer halklarla bağlantısı temelinde örgütleme, eğitim ve mücadelenin derinleştirilmesi görevi yapılabilir.Ancak açıktır ki bu bir süreç meselesidir.Geleceğe inanıyorum.

-Kürtçe film yapmayı düşünüyormusunuz?

-Kürt halkının mücadele tarihini içeren ve bunu anlatabilir nitelikte bir film düşünüyorum.Ne var ki, gerek bunun hazırlıkları ve gerekse ön çalışmaları uzun bir zamanı kapsayacaktır.Fakat başaracağıma inanıyorum.Benim bir alışkan-

www.kurdiyeka.org

lığım var:Bir şey yapmadan önce onun üzerinde pek konuş. mam.

-Filmden söz açmışken , özellikle dikkati çeken bir yönteminize, kadınların durumuna işaret etmek istiyorum. Söz gelimi, bir kadın oyuncu hemen hemen hiç konuşmadan, filmi götürüyor.Bu konuda birşeyler söylermisiniz?

-Sinema esas olarak harekettir.Tiyatroda diyalog ile sorunu anlatabilirsiniz, ama sinemada daha çok hareket, bakış resim önemli.Bu da sinema tekniğinin getirdiği bir özellik. Sinemada yüzü iyi kullanabilirseniz, bir sayfalık diyalogu bir resim ile vermeniz mümkün.

-Ya ezilmiş kadın tipleri?

-Bu da gayet doğal.Çünkü, Kürdistan'da özellikle kadının konumu çok açıktır.Kürdistan'da kadın ikili baskı altındadır.Bu baskı hem feodaldır, hem de ekonomik özgürlüğü kazanamamakla ilgilidir.Onun kurtuluşu, ulusunun ve esas itibarıyle sınıfının kurtuluşuna bağlıdır.

"BAĞIMSIZ BİR KURDİSTAN"

-"YOL" filmi ile Cannes birincilik ödülünü alınca,dünya basınına "Bir Kürt rejisörü ve sanatçısıyım" dediniz.Sizi buna iten nedenleri anlatırmısınız?

-Onu şöyle belirtmek gerekir:Bir insan ulusal kökenini inkar etmemeli,ulusal kökenine sahip çıkmalıdır.Kaldı ki, ben Kürt kökenli olmasaydım dahi,bir demokrat olarak,ulusal zulme karşı mücadele etmeyi bir görev sayardım.Yalnızca bu açıdan dahi bakılsa,görülecektir ki,Kürt ulusu bu gün gerçekten ağır bir ulusal baskı altındadır.Düşünün ki,bir ulus kendi dilini konuşamıyor,türküsünü söyleyemiyor....siyasi geleceği ile ilgili en ufak kıpırtısı bile çok ağır cezalarla bastırılıyor....Örneğin,bugün Türkiye'de,yaklaşık yirmibinin üzerinde Kürt militan.Kürt devrimci-demokrat cezaevlerindedir.Fakat Türkiye'den söz edilirken bu sorun (Kürt sorunu) yuvarlak geçiliyor.Oysa bu meseleyi en açık biçimi ile koymak gerekli.Çünkü,12 Eylül 1980 olayı,sadece Türkiye'deki Türk demokratlarının,Türk emekçilerinin verdiği mücadeleyi durdurmak amacıyla gelmemiştir,aynı zamanda Kürt ulusunu bir kat daha baskı altına almak için gelmiştir.

-Çoğu Kürt kökenli sanatçı -özellikle uluslararası alanda tanınmış Kürt kökenli sanatçı- kariyer ve çıkar uğruna ulusal kökenlerini inkar ediyorlar.Siz bu yolu seçmediniz. Neden?

-Ben bunda olağanüstü bir şey görmüyorum.Kürt kökenliyim ve Kürt kökenli olduğumu söylüyorum.Ayrıca, Kürt halkının altında bulunduğu baskıları anlamak için kâhin olmaya,falcı olmaya da gerek yok.Bu çok açık bir gerçek.Bütün halklar gibi,Kürt halkının da kurtuluş mücadelesi vereceği açıktır ve ulusal kurtuluş O'nun hakkıdır. Yani her halk kendi kaderini kendi gücüyle tayin edecektir. Asıl inandığım halkımızın kendisidir.

-Kurdistan'da sessiz bir uyanış,dinmeyen bir direniş ateşi var.Bu uyanış ve direniş ateşinin geleceğini nasıl görüyorsunuz?

-Ben,Kurdistan meselesini ele alınca,sadece Türkiye kesimindeki sömürge Kurdistan'ı olarak almıyorum.İran, Irak,Suriye ve Türkiyedeki sömürgeleri bir bütün olarak alıyorum.Benim kişisel görüşüm o ki,Kurdistan,Orta-Doğu devrimi için bir kilit noktasında ve kilit görevi olacak bir potansiyele sahip.Gerek altında yaşadığı ulusal baskılar,gerekse sınıfsal baskılar,ulusal ve sınıfsal baskının bileşimi,onu yakın bir gelecekte Ortadoğu'da devrim ateşinin en hızlı yandığı bir yer haline getirecektir...Uzun vadeye baktığımız zaman şunu söyleyebilirim:Esas olarak hiç bir halk kendi boynuna takılan tasmaya ve kelepçeye rıza göstermez.Özellikle Kürt halkı,Kürt ulusu gibi gerçekten onuruna düşkün bir halk,bunu hiç bir zaman kabul etmez.Bütün sorun siyasi gelişmeyi,siyasi bilinçlendirmeyi kitlelerin en ücra köşelerine kadar götürmektir.Çünkü,egemen ideoloji bizim de zamanında yaşadığımız gibi ,Kürt ulusunun varlığını reddediyor..

-Nasıl bir Kurdistan düşünüyorsunuz?

-Benim düşündüğüm Kurdistan,birleşik,bağımsız,demokratik Kurdistandır...Hedefi sosyalizm olan bir Kurdistandır.

-Böyle bir Kurdistan'ın kurulacağına inanıyormusunuz ?

-Evet,kurulacağına mutlakka inanıyorum...

-Özetlersek?

-Öncelikle şunu söylemek isterim:Arkadaşlar bugünkü Faşist diktatörlüğün niteliğine dikkatlice eğilmeliler.Çünkü, büyük bir çoğunluğu henüz faşist diktatörlüğün yapmak istediklerinin,yapacaklarının ve ve onların halk düşmanı karakterlerinin pek bilincinde değiller.Ki,biz devrimci-demokratlar olarak bunu açığa çıkaracağız.Günün birinde ülkemize dönmek istiyoruz.Ki bir kısmı dönebiliyor,ama biz dönemiyoruz.Türkiye derken şunu özellikle belirtmek istiyorum: Yani resmi adı Türkiye olduğu için biz Türkiye diyoruz. Yoksa bugün Türkiye ,içinde Kurdistan'ı barındıran bir bütün,Kurdistan'ı sömürge olarak barındıran bir bütün vardır. Daha çok Türkiye Kurdistan'ı demek bence daha doğru. Türkiye Kurdistan'ı halkının geleceği ancak faşist diktatörlüğün yıkılmasıyla bir adım daha öteye gidecektir.Bunun kavranması ve faşizme karşı mücadele benim için hayati önem taşıyor.Söylemem gereken şeylerin başında,yine Türk arkadaşlardan gelen.diğer uluslara karşı küçümseyen,şoven bazı tutumlar var.Bu tutumların halkların yararına olmadığına inanıyorum.Yani milliyeti ne olursa olsun,çalışan insanların hepsinin birbirine sahip çıkması gerekir.Çünkü,asıl sorun halkın kendisini kurtarışıdır.Ve bugün Avrupa'da bulunan işçilerin sırtından kazanılan milyonlarca lira,egemenlerin silahlarına,egemenlerin baskı araçlarına harcanıyor.Bu zulüm hem Kürt halkına,hem Türk halkına,hem diğer azınlıktan halklara karşı yürütülüyor...Bu konuda söylenmesi gereken en önemli şey,Türk ,Kürt ve diğer halktan emekçilerin düşmanı ortaktır.Bu ortak düşmana karşı birlikte mücadele etmek gerekiyor...

Mahmut Baksi

serxwebûnî o azadî o demokrasî
ARMANC
bıxwine,
bide xwendın,
belavke..
ARMANC

Faşizm ve anti-faşist mücadele üzerine

Geçen sayıdan devam. (III)

Faşist devlet terörünün işçi sınıfı ve müttefiklerini, onların en ileri örgütlü güçlerini yoketmek,ortadan kaldırmak olan birinci amacının yanında,buna bağlı olarak terörü,iktidarını sağlamlaştırmanın bir aracı olarakta kullanması ve bunu amaçlamasıdır Faşizmin işçi sınıfı ve onun müttefiklerine yönelik bu azgın terörünün nedenlerine KE' in faşizm tanımında ifadesini bulan sınıfsal bileşimi açık ve net cevabı veriyor.

İktidar olarak Faşizmin sınıf bileşeninin çıkarları işçi sınıfına karşı sürdürülen terörün temelini oluşturuyor. Çünkü;Faşizmin iktidarını güçlendirmesi ve pekiştirmesi önünde en büyük engel,onun sınıf çıkarlarına ve dayandığı ekonomik temele yönelik politik iktidar savaşımının öncü ve belirleyici gücü işçi sınıfı ve onun partisidir.Terörünün amacının iktidarını güçlendirmek,pekiştirmek çabasının önündeki en büyük engeli aşmak,yolunu temizlemek ile sınırlı olmadığını daha önce söylemiştik.

Bu konuda,KE'in pratik deneyimlerin ışığında yaptığı değerlendirmeler ile vardığı sonuçlara ilişkin E. Lewerenz şunları söylüyor. "Faşistlerin işçi sınıfına karşı takındıkları tavırdan bazı sonuçlar çıkarılmaktadır. Faşizm, iktidarını sürdürmek için,öncelikle işçi sınıfının ppolitik ve sendikal tüm örgütlerini kapatmıştı.Böylelikle örgütlü kitle direnişinin merkezi gücü olan işçi sınıfını zi gücü olan işçi sınıfını devreden çıkarmayı planlıyordu."(23)Bununla birlikte "Faşizm terör ve beyin yıkamaya dayanan yöntemleri, kitle tabanı yaratmak yada eldeki kitle tabanını hayal kırıklığına ve zayıflamalarına karşın genede ayakta tutabilmede kendisine geniş olanaklar sağlıyordu."(24)

İşte bu noktada faşist devlet terörünün işçi sınıfına yönelik temel niteliğine bağlı olarak iktidarına dayanak olarak kitle tabanı yaratma yada var olanı ayakta tutabilme amacı ortaya çıkıyor.

Kitle tabanı ile Faşizmin sınıf bileşeni arasındaki ilişki ve çelişkinin açılımı KE'in faşizm tahlilinde önemli tartışmalara neden olmuştur.İktidardaki ya da iktidara yönelen faşist hareketin kitle tabanı sorununun bu önemi nereden kaynaklanıyor?

Bu soruya verilecek yanıt faşizmin iktidara yöneliş biçimleri ile ele alındığı zaman daha da açıklık kazanacaktır.Çünkü; KE'daki tartışmalarda da açıkça görülmektedirki kitle tabanı sorunu özellikle faşizmin iktidarı ele geçirmesi ve bunu sağlamlaştırması sorunu ile birlikte gündeme gelmiş ve bunun, faşizmin -iktidardaki yada iktidara yönelik-ayırdedici bir yanı olup olmadığı noktasında somutlaşmıştır.Bu nedenle kitle tabanı sorununa geçmeden faşizmin iktidara yöneliş biçimlerine,kapitalist-emperyalist sistemin farklı gelişkinlik düzeyindeki ülkelerin yapıları temelinde KE'in yaptığı genellemeler ile açıklamak gerekir.Bu açıklık,kitle tabanı sorununun faşizmin anlaşılmasındaki yeri ve önemine de açıklık getirecektir.

Faşizmin iktidara yöneliş biçimleri konusuna G.Dimitrov un şu sözleri ile girelim."Bütün ülkeler ve halklar için geçerli evrensel bir faşizmin gelişim şeması ortaya koymak büyük bir yanlış olacaktır." (25) Bu tesbit,faşizmin günümüze kadar ve günümüzde iktidara yönelirken kullandığı yöntem ve aldığı biçimlerin farklılığına açıklık getirmektedir.Bu farklılığın nesnel temeli vardır. Çünkü; daha önce de değindiğimiz gibi faşizm sınıf savaşımının bir görümgüsüdür.İşte çeşitli ülkelerde "Faşizmin gelişim şemasında" aldığı farklı biçim ve kullandığı farklı yöntemlerin nesnel temeli budur. Bu durum anlaşılmadan sözkonusu değişikliği de doğru kavrayabilmenin olanağı yoktur.

Farklı tarihsel gelişim süreçlerine sahip ve bu süreçte ortaya çıkan toplumsal yapılardaki farklı özellikler her ülkede sınıf savaşımının bir görüngüsü olarak faşizmin gelişim şemasında farklılıklara neden olur.Bu nedenler, kapitalizmin gelişim düzeyi,bunun sonucu olarak ortaya çıkan egemen burjuvazinin temel karakteri,oluşan kapitalist yapının emperyalizm ile olan ilişki ve bağımlılık düzeyi,bu yapıda şekillenen sosyal ilişkiler,siyasal durum ve bütün bunların somutlaşmış biçimi olarak sınıf güçlerinin örgütlülük ve sınıf mücadelesi nin bulunduğu düzeyde açığa çıkmaktadır.Söz konusu nesnel nedenler hiç kuşkusuz farklı biçimlerde faşizmin iktidar olmasını ortaya çıkarmasına rağmen hiç bir zaman bu iktidarların temel belirleyici niteliklerinde farklılıkların ol-

duğunu göstermez.Aksine bu durum bir olgunun değişik koşullarda değişik biçimler almasından başka birşey değildir.

Emperyalist kapitalist sistem içindeki tek tek ülkelerde,Tekelci bujuvazinin sınırsız bir diktatörlüğü olarak somutlaşan faşist iktidar biçimine yönelmesi ve oluşturulmasında kullanılan farklı araç ve yöntemler,oluşturulan faşist diktatörlüğün farklı biçimleri her ülkenin tarihsel gelişimi ve toplumsal koşullarının kendine özgü özelliklerinin,doğru ve ayrıntılı incelenmesi olmadan anlaşılamaz.Bu konuda K.E VII. kongresi tezlerinin I.taslağında şunlar söyleniyor."tek tek ülkelerin ekonomik, toplumsal ve ulusal yapılarındaki özellikler ve farklı tarihsel gelişmeleri farklı faşistleşme sürecine yolaçmakta,faşist diktatörlüğün ve faşizmin değişik biçim ve yöntemlerine götürmektedir." (26).

İktidara yönelen faşizmin,bu yönelmede kullandığı farklı yöntem ve araçları pratik deneyimlerin ışığı altında değerlendiren KE bu konudada genellemelere varmıştır.Bu genellemelerde yine Emperyalist-kapitalist sistem içindeki ülkelerin ekonomik gelişim düzeylerinde ifadesini bulan kategorik ayırımına dayanmaktadır.Genel olarak,ekonomik olarak gelişen ileri kapitalist ülkeler ve ekonomik olarak geri kalmış emperyalizme bağımlı ülkeler kategorisi bu genellemenin iki farklı alanınıgösteriyor.

KE.ve onun saygın önderlerinden,faşizmin önde gelen kuramcılarından G.Dimitrov yukarıda belirlediğimiz nesnel temel üzerinde faşizmin iktidarı "yukarıdan aşağıya yada aşağıdan yukarıya doğru" ele geçirmeye çalıştığını gerekçeleri ile birlikte KE 7. kongresine sunduğu raporunda belirlemiştir.

İlk olarak ileri kapitalist ülkelerde faşizmin iktidara yönelmesi,aşağıdan yukarıya do.ru gelişir.Bu yönelme nesnel temelini bu tür ülkelerin gelişmiş ekonomilerinde bulmaktadır. tekelci burjuvazi faşist egemenlik aygıtını kurmak için,demokratik geleneklerin oldukça köklü ve yerleşik olduğu, buna rağmen kapitalist gelişmenin zorunlu olarak doğurduğu ekonomik merkezileşme ve ayrışmanın netleştiği ileri kapitalist ülkelerde,biryandan burjuva-demokratik devlet eliyle gerici önlemleri geliştirirken diğer yandan ve temel olarak bütün olanaklarını kullanarak faşist iktidarı oluşturacak kitle tabanını oluşturmaya çalışır.Bunun gerçekleşmesi iki açıdan olanaklıdır.Bir yandan orta katmanlar ve küçük burjuvazinin ekonomik merkezileşmenin baskısı altında varlıklarını güvence altına alabilecek bir iktidara duydukları ihtiyaç ve arayış.Diğer yanda bu kesimlerin taleplerini "iki yüzlü bir sahtekarlıkla" kullanmak için toplumsal demagojinin en ince yöntemleri ile geniş etkileme propağanda ve araçların seferber edilmesinin güçlü olanaklarıdır.

Faşizmin toplumsal temeli ve taşıyıcıları olan maliser-mayenin en gerici,en emperyalist,en güçlü birlikleri özellikle kapitalist dünyadaki bunalımın yoğunlaştığı dönemlerde daha belirginleşen sınırsız diktatörlük eğilimini yani faşizmi gerçekleştirmesi için,burjuva demokratik biçimindeki emenliğinde giderek gerici ve baskıcı önlemleıini arttırır.Diğer yandan bu önlemlere ek olarak devletin faşist bir nitelik kazanmasına destek olacak kitle tabanını yaratmak için biraz önce sözkonusu ettiğimiz toplum kesimlerinin ihtiyaç ve taleplerine seslenir ve onları örgütleyip yönlendirerek kendi terörcü iktidarını kurmada araç olarak kullanır Bunu yaparken ideolojik malzemesi ise ekonomik-milliyetçiliktir. -ki buna faşizmin ideolojisi bölümünde daha geniş değineceğiz- Kominternde Almanya,İtalya örnekleri incelenerek varılan bu sonuç Dimitrov tarafından şöyle dile getirilmektedir. "Burjuva hükümetler -faşist diktatörlük kurulmadan önce- belli bir takım ön aşamalardan geçerler ve faşizmin yönetimi ele geçirmesini doğrudan doğruya mümkün kılan bir takım gerici tedbirler alırlar.Her kim ki burjuvazinin koyduğu gerici tedbirlere ve bu ön aşamalarda faşizmin gelişmesine karşıkoymaz,o kişi faşizmin zaferini engel olmak durumunda değildir,aksine o zaferi kolaylaştırır". (27). Almanyada Hitler öncesi hükümetlerin uyguladıkları politika,aldıkları gerici önlemler, "Nasyonal Sosyalizm'min" bir kitle hareketi olarak iktidarı ele geçirmesi -nin ön koşullarını hazırla -mıştır.Biryandan gerici ön -lemlerle,burjuva demokratik cumhuriyet işlemez hale getirilirken,izlenen ekonomik politika ile özellikle faşis harekete kitle desteği sağlamanın olanakları güçlendirilmiştir.Orta katmanların, genel olarak küçük burjuvazi -nin mülkiyet tutkusu,onu varlığını koruyacak iktidar arayışlarına yöneltmiştir.Ve işte tam bu durumda "Nasyonal sosyalizm" sloganı ile bu kesimlerin istemlerine yönelen Hitler faşizmi,iktidara kitlesel bir hareket olarak yürümüştür.Almanya Faşizminin bu gerçeğine yine Dimitrov şu şekilde dile getiriyor. "Nasyonal sosyalizm Almanyayı tehdit eden bir kitle hareketi durumuna geldiğinde bir takım sosyalistler Brunning hükümetine faşist dikta hükümeti gözüyle baktılar(28)

Görüldüğü gibi kitle hareketi olarak yönelme öyle bağımsız bir olay değil aksine kapitalist yapının, burjuva devlet mekanizmasının ve sınıf güçlerinin durumunun bir sonucu olarak onlarla bağlantılı biçimde ortaya çıkıyor.

devamı s. 21 de

baştarafı s. 3 de

ma hakkına sahiptir.Bu konuda hiçbir ayırım sözkonusu değildir.

Bir başka örnek 2. nokta için verilebilir.İsveç'te 1976 genel seçimlerinden bu yana yabancı uyrukluların yerel seçimlerde oy kullanma hakkının sağlanması, bu alanda dünyada ilk örneği oluşturduğundan yabancılar açısından gerçekten büyük bir kazanım olarak değerlendirilmektedir. Geçen yıl (1982) de iktidara tekrar gelen Sosyal-Demokratlar, bu hakkın parlamento seçimlerini de kapsayacak şeklini araştıracak hükümete bağlı resmi bir komisyon oluşturmuştur.Büyük olasılıkla bu hak da yakın bir gelecekte gerçekleşecektir.

3. noktaya örnek olarak, Isveç ve yabancılar arasında gerçekleştirmesi amaçlanan yakınlaşma gösterilebilir. Yabancı örgüt çalışmalarının, kültürel ve yayın alanlarında yapılan çalışmaların desteklenmesi, teşvik edilmesi bu noktaya verilecek en önemli örnektir.

Bütün bunlar F,Almanya'ya göre çok ileride olan kazanımlar olmakla birlikte her yönüyle mükemmel olduğu söylenemez.Ama gelişmeye veya değişikliklere kapalı olmaması işin ümit veren yanı.

Sığınma hakkı ve bu alanda yapılan yardımları F.Almanya ile kıyaslamanın olanakları yoktur.

Fakat bütün bu olumluluklara rağmen dönem dönem yabancı düşmanlığının patlak verdiği, herşeye rağmen İsveç toplumunda çok az bir kesimi kapsasa bile yabancılardan rahatsızlıklar, son dönemlerde İsveçte'de bazı somut eylemlere dönüşmüştü.

Boyutları Almanya'daki eylemlere ulaşmayan bu saldırılar, toplumda ciddi bir destek görmediğinden fazla etkili olamamıştı.Yabancı örgütler ve İsveç ilerici demokrat kuruluşlarınca düzenlenen büyük bir protesto yürüyüşü bu saldırıların geçici de olsa son bulmasını sağlamıştı.Bu durum yabancı düşmanlığının sosyo-ekonomik temellerini ortaya koymakt, mücadelenin amaç ve araçlarını belirlemektedir.Ancak ekonomik krizin giderek artacağı gerçeği, ileride yabancı düşmanlığının dönem dönem yeniden filizleneceğini göstermektedir.

Sorun bunu en tesirli bir şekilde asgariye indirebilme sorunudur.Bu da ancak yabancı - yerli örgüt ve kuruluşların(ilerici partiler,sendikalar,meslek kuruluşları v.b.)de aktif desteğini alarak sürdürülecek kararlı bir mücadele ile mümkündür.

"Anayasa" yutturmacası avrupa konseyinde beklenen desteği bulamadı

Yeni "Anayasa" ile "demokrasiye geçiş' aldatmacası Avrupa Konseyine yutturulamadı.

12 Eylül 1980 faşist darbesinden itibaren Türkiye ile ilgili gelişmeleri periyodik olarak gündeme getiren Avrupa Konseyi geçtiğimiz 24 Ocak günü Strasburg'da tekrar toplandı.12 Eylülden sonra Avrupa Konseyinin yalnız Bakanlar komitesinde temsil edilen Türkiye'nin, bu komiteden de ayrılması istenmektedir.Avrupa Konseyi Danışma Meclisi daha önce Siyasal Komitenin kabul ettiği bu karar tasarısını görüşürken , 7 Kasım'da halk oyuna sunulan "anayasa" nın oylanması sırasında uygulanan yöntemler hakkında kuşkularını belirtti.Kamuoyuna açıklanmayan bu "kuşku"ların büyük bir olasılıkla uygulanan zoraki yöntemler olduğu açıktır.Avrupa Konseyi gündeminde, getirilen yeni "Anayasayı da eleştirdi ve özellikle insan hakları ve temel özgürlükler konusunda getirilen kısıtlamaların Avrupa İnsan hakları söz leşmesinin çok gerisinde olduğunu vurguladı.

Bütün bunlara rağmen,Avrupa Konseyi kendisinden bekleneni bu toplantıda da yapmadı.Bunun yerine Türkiye'den ötedenberi ileri sürülen dileklerini yineledi.Yeni "Anayasa"nın demokratikliğinden şüphelerini belirtirken aynı zamanda yeni "Anayasa"nın tam demokratik bir şekilde uygulanmasını diliyorlar.Oysa demokratiliğinden "şüphe" edilen bir anayasanın tam demokratik bir şekilde uygulansa bile onun anti-demokratlığı ortadan kalkmıyor.

Avrupa Konseyinin bugünkü yapısı ele alındığında bundan fazla bir tavrın beklenmeyeceği görülür.Gerek Avrupa Konseyi Siyasi Komisyonu karar tasarısını hazırlarken, gerekse Avrupa Konseyi Danışma Meclisindeki tartışmalarda ilerici ve sosyalist üyelerin tavırları, nin hemen Konseyden çıkarılması doğrultusunda iken, kendi devletlerinin emperyalist çıkarlarını ön planda tutan Konsey üyelerinin tavırları ise aksi yöndeydi.Siyasi Komisyonda kabul edilen karar tasarısına, Danışma Meclisinde daha "yumuşatıcı" öneriler getirildi.Fakat bu öneriler red edildi.Böylece tasarı 97 lehte, 15 aleyhte ve 5 de çekimser oyla oylandı.Böylece, Türkiye'nin Bakanlar Komitesindeki oy hakkından vazgeçmesi ve ilerde konseyden çıkarılabileceği uyarısı oylanmış oldu.

Bu oylamanın pratikteki sonucu şimdiki Türkiye'ye birşey kaybettirmiyor.Sadece bir seneye kadar mühlet veriyor.

1984 Ocağına kadar Türkiye, zaten göstermel ik parlamentosunu kuracak, seçim ve partiler yasasını hayata geçirmiş olacak.Ve böylece "demokrasiye geçiş" takvimi de sonuçlanmış olacak.

1984 Ocağında bunlar Türkiye'de gerçekleşmez ise Avrupa Konseyi belki ! Türkiye'nin üyeliğini dondurur Eğer yeni bir mühlet vermezse tabi.

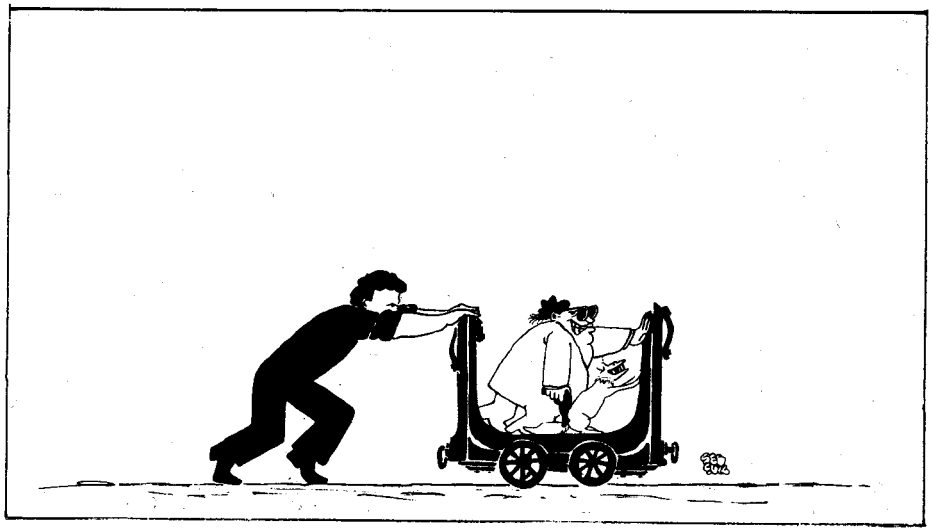

www.ermenidir.org

KURDİSTAN'DA BOYUNDURUK

Sömürge (Colony) sözcük anlamıyla "yabancıların başka bir ülkede oluşturdukları yerleşim merkezleri" anlamına gelir.Daha geniş anlamdaki sömürge; bir yabancı ülke yada topluluk tarafından işgal edilerek,ekonomik ve siyasi bakımdan tamamen sömürgeci topluluk veya sömürgeci devlet'in lehine işler ekonomik-siyasi bir bünyeye büründürülmüş ülke olarak tanımlanabilir. Bundan hareketle sömürgecilik ise yabancıların sömürge ülkeye ilişkin faaliyetlerinin toplamı,yani bunların uyguladığı politika ve bu politikanın ortaya çıkarmış olduğu neticeler şeklinde açıklanabilir.

Yabancılar başta,başta sömürgeleştirdikleri ülkede siyasal egemenliği gasp ederek yerine kendi siyasal egemenliklerini zorla yürürlüğe koyarlar. Bunu militer zorbalığın sağladığı elverişli ortam altında,yerli ekonominin sömürgeci ülkenin ekonomik çıkar ve ihtiyaçlarına göre "düzenlenmesi" takip eder.

Lenin'in deyimiyle "Sömürgesel bağımlılık siyasal ve hukuksal bağımlılıktan başka,bir dizi ekonomik ilişkisini de içerir."(1) Öyle ki,belli bir işbölümüne göre bir görünümde ekonomik bir bünye oluşturma yönündeki girişim yada niyet bize tarihte görülen diğer istilacı faaliyetlerle,sömürgeci faaliyetler arasında bir farkı gösterir.Bu durumda bir ülkenin kendi topraklarına katmış olduğu her ülkeye sömürge,bu eylemede sömürgecilik demek olanaksızdır.İşgaller ve istilalarda ekonomik nedenler her zaman olmakla beraber, bazan daha başka sebepler daha ağırlık kazanabilir ve sözkonusu istilalara sebebiyet verebilir.Biraz daha açacak olursak,sömürgeci devlet ilhak yada işgal ettiği ülkeyi kendisinin hazırladığı üretim proğramının doğrultusunda üretim yapmada kullanır,sistemli bir sömürüye tabi tutar.Bu durum önceden var olan ekonomik yapıyı yıkar.

Sömürgecilik olgusu da tarihte sınıflı toplumların oluşumuyla ortaya çıkmış köleci,feodal ve kapitalist toplumlar içerisinde değişik biçimler almış, amadahada azgın bir tarzda giderek sistemleşerek ezilen mazlum halkların karşısına çıkmıştır.Köleci toplumsal yapıları olan Romalılar,Fenikeliler,Yunanlılar,Asurlular sömürgeler edinmişlerdir.Değişik yönlerden onlardan yararlanmışlardır.Örneğin eski Yunanlılar Kırım'da tahıl üretimi için koloniler oluşturmuşlar,Asurlular Anadolu'da bazı madenlerden yararlanmak için, Romalılar ise sömürgelerinden daha çok yönlü yararlanmak için,yani hem nüfus fazlalığının "ihracı",hemde yabancı topraklardan gelen sömürü payını metropol yararına kullanma yoluna girmişlerdir.Daha sonraki tarihsel dönemlerde de benzer sömürgeci ilişkilere rastlamak mümkündür.Örneği coğrafi keşiflere başlanıldığı dönemde Avrupa'da feodalizmin toplumsal yapı olarak hakim olduğu dönemlerdi.Lenin'de konuya ilişkin olarak "Sömürge siyaseti ve emperyalizm kapitalizmin en son aşamasından önce,hatta kapitalizmden önce de vardı"(2) demiştir.

Sömürgecilik kapitalizmin şafağında ve oluşumu ile birlikte daha da şiddetlendi,azgınlaştı.Mazlum halkların sosyal bünyelerinde derin yaralar açtı.Kapitalizm geliştikçe toptan uluslar ve halklar bağımlılaştırılarak köleleştirildiler,öz kültürlerinden koparıldılar.Kapitalizmle beraber daha da gelişkin ve sistemli olarak tekrar gündeme gelen sömürgecilik Dünyamız ve ülkemiz insanlarını hala etkisi altında tutmaktadır.Sömürücü sistemler ortadan kalkmadıkça da sömürgecilik olgusu değişik biçimlerde var olmaya devam edecektir.

Sömürgecilik olgusu aynı zamanda kapitalizm ile birlikte ortaya çıkan ulusal sorunlardan ayrı değerlendirilemez sorunlar olarak günümüzde varlığını sürdürmektedir.

KEŞİFLERLE YENİDEN KEŞFEDİLEN SÖMÜRGECİLİK

14. yüzyılın sonlarında giderek güçlenen Türk boyları,Osmanlı Devleti (İmparatorluğu) şahsında Avrupa'dan doğuya ulaşımı sağlayan (Kurdistan'dan geçen ve Kurdistan'da kesişen) ticaret yollarını da denetlemeye başladılar.Osmanlı Devleti'nin giderek yayılması bunu daha da sistemli bir hale getirdi.Osmanlılar,Avrupalı tacirlerin doğu ülkelerinden getirdikleri mallara yüksek gümrük vergileri koydular.Avrupalı tacirler getirdikleri malları pahallıya mal edince doğu ülkelerine,özellikle de Hindistan'ın zenginliklerine ulaşabilmek için diğer yollar aramaya koyuldular.Aynı dönemlerde Avrupada gelişen Rönesans akımı bu arayışa elverişli ortam sağlıyordu.Çünkü eski Yunan uygarlığını ve Antik Çağ'ı araştıran Rönesansçı bilim adamları Dünya'nın yuvarlak olduğunu tekrar ortaya çıkarmışlardı.Bundan hareketle Asya ya ulaşabilmek için deniz yoluyla (Okyanusta) devamlı batıya doğru gitmek gerektiğine inanıyorlardı.Doğu ticaretini daha ucuz yoldan sağlayabilmek,Hindistan'ın zenginliklerini ele geçirmek amacıyla yola çıkan Portekiz ve İspanyol denizcileri Okyanuslara açıldılar.Ve işte bu açılış bir dizi coğrafi keşfin yapılmasına neden oluyordu.Denizcilerin asıl maksadı Engels'in dediği gibi "Hindistan'ı zaptetmek ve ordan mal getirmekti."(3) Bir kısım denizciler batıya doğru giderken,bir kısmı da güneye açıldılar. 1482 de Portekizliler Kongo ağzını keşfettiler.Öte yandan Hindistan'ı bulmak için yola çıkan ve İspanyol Krallığı'nın emrinde bulunan Christoph Columbus (Kristof Kolomb) 1492 de Bahama,Küba,Haiti adalarını keşfetti.* Daha sonraki yüzyıllarda bunları bir dizi keşif izledi.Örneğin Avusturalya,Yeni Zelland,Alaska,Bering Boğazı gibi birçok yeni ülkeye ulaşıldı. Bu dönem insanlık tarihinin çehresini önemli ölçüde değiştirecekti,yeni sistemlerin doğuşuna damgasını vuracaktı.

Yapılan bu keşifler,sömürgeciliği daha da kolaylaştırmaya başlamış,denizcilerin manevra yapma olanakları daha olanaklı hale gelmiş,bu olanaklar ile yeni keşif alanları kolayca egemenlik altına alınmıştır. Bu dönemde "Okyanuslara açılmak eskiden olduğu gibi tehlikeli olmaktan çıkmıştı.Çünkü denizler ve yeryüzü hakkındaki bilgiler oldukça zenginleşmişti.Örneğin; 1400 yıllarında Avrupalılar yeryüzünün ancak %11,2 sini tanırlarken,1600 lerde %49 unu,1800 lerde %86,6 sını tanımış oldular.Kartografya ve Coğrafya oldukça gelişti."(4)

*Kristof Kolomb Amerikayı,yani yeni bir kıtayı değilde Hindistan'ın doğu adalarına ulaştığını sanıyordu.Daha

www.parsivanku.org

A SÖMÜRGECİ KIRILACAKTIR.

sonra Americo Vespuci adlı bir gemici buranın yeni bir ülke olduğunu tesbit etmiştir.Kolomb ölünceye dek aynı iddiadaydı.

DEĞİŞİK TİP SÖMÜRGELER.

15.yüzyılda değişik bir tarzda ortaya çıkan sömürgecilik,değişik ülkelerde farklı bir şekilde uygulandı.Temelde,sömürgeleştirilen bu ülkeler kendilerine özgü koşullara göre sömürgeleştiriliyorlardı.Ama gerçek olan,değişik tiplerde olmalarına rağmen,sömürü "işgale,yerli halka boyun eğdirmeye,şiddet ve yağma politikasına" dayanıyordu.

Marx sömürgeler konusunda bir sınıflandırmaya giderken,"gerçek sömürgeler (yada sömürgeler) ** ve Hindistan,Meksika gibi zengin ve yoğun nüfuslu ülkelerden"söz ediyor ve iki grupta değerlendiriyor.Engels'te de aynı konuda böyle bir sınıflandırma var: "tam anlamda koloniler ve zorla boyun eğdirilmiş ülkeler"(6) şeklinde ele alınmıştır.

Lenin ise bu konuyu "Dünya halklarının %70 inin(direkt) doğrudan sömürgeleştirilen halklar ve yarı-sömürgeler halindeki ülkelerin halkları oluşturuyor" (7) şeklinde açıklar. Doğrudan sömürgeler için Lenin şu gruplamayı yapar:

"1-Yerli (hiç beyaz olmayan Asya, Afrika veHindistan tipi) sömürgeler.

2-Homojen (beyazların azınlıkta olduğu) sömürgeler,

3-Göç sömürgeleri (Kuzey Amerika-bugünkü Kanada-,Orta Asya"(8)

Lenin'in de söylediği gibi göç sömürgeleri,diğer tip sömürgelerden ayrı farklı bir yapı göstermiştir.17.yüzyıl başlarında İngilizler,Fransızlar ve Avrupa'nın diğer milliyetlerinden insanlar daha çok ekonomik ve politik nedenlerden dolayı ülkelerini terketmişlerdi.Bu insanlar daha çok tarımla uğraşıyorlardı.Üretim kendi ihtiyaçlarını karşılamaya yönelikti.Buna rağmen gittikleri yeni yerleşim alanlarındaki yerli halka nazaran daha ileri ekonomik,siyasi vb. gelişim düzeyi ve deneyime sahiptiler.Bu durumda oluşturulan kolonilerin statüleri daha farklı idi. Örneğin Kuzey Amerikada ki göç kolonileri (İngiliz) yarı otonom bir statüye sahiptiler.En çabuk bağımsızlıklarını ilan eden sömürgeler de bunlar oldular.Diğer iki tür sömürgelerde de sömürü derecesi daha yüksek,bağımlılık daha fazla ve üretimin yapılışı metropol reçetelerine göre düzenlenmişti.Bazılarında tek tip üretime ağırlık verilmiş,bazılarında ticari ilişkiler daha yoğun olmuş, ama temelde her şey metropolun gereksinimlerine göre şekillendirilmiş ve üretilmiştir.

Yarı Sömürgelere gelince,bu ülkelerden,Lenin emperyalist ordularca yenilgiye uğratılmış,çeşitli mütarekelerle bağımlı hale sokulmuş ülkeleri kastediyor.Buna örnek olarak ta Lenin Komünist Enternasyonalin 2.kongresinde(Temmuz 1920) sunduğu raporda Osmanlı İmparatorluğu ve İran gibi ülkeleri örnek verir.(9)

TALANCILIKTAN SERMAYE BİRİKİMİNE

Başlangıçta denizciler devletlerin direkt emrinde değillerdi.Keşiflerden sonra değişik grupların oluşturduğu kumpanyalar (Şirketlerin hissedar olarak oluşturdukları büyük şirketler) bu dönemde sömürgeciliğibaşlatanlar olmuşlardır.Kısa bir süreden sonra değişik kesimlerinde iştirakıyla kumpanyalar büyüdü."Bu kumpanyalara hisseleriyle iştirak edenler,deniz korsanları,büyük tacirler,asilzadeler, derebeyler ve Kral hanedanlıklarıydı" (10).Kısa bir zamandan sonra bu işin çok karlı olduğunu gören Avrupa devletleri sömürgeciliği doğrudan devletin insiyatifine geçirdiler.

1600 de İngiliz-Doğu Hint Kumpanyası,Hollanda Doğu Asya Ticaret kumpanyası (1602) gibi şirketler dev kuruluşlar haline geldiler.Bu tür kumpanyalar daha sonra kendi ülkelerinden de destek alarak savaş gemileri ve ordu kurma yetkileriyle donatıldılar. Hatta yerli halklarla anlaşmalar yapma yetkileri dahi vardı.1800 yıllarına dek bu kumpanyalar devam ettiler.

**Marx,1. grupta olan sömürgeleri göç edilebilen sömürgeler olduğu için ve Koloni'nin sözcük anlamıyla uygunluğu nedeniyle gerçek sömürgeler diğerlerini de daha çok ekonomik baskı,işgale maruz saldırılardan dolayıikinci bir grupta değerlendirmiştir. İkinci grupta olan sömürgeleri "gerçek olmayan" sömürgeler şeklinde anlamamak gerekir.

www.arsivakurd.org

Daha sonra devletler kumpanyaların yerlerini aldılar.Sömürgecilerin girişimlerini haklı göstermek için kilise büyük bir çaba sarfediyordu.Sömürgecilerin güya kutsal hiristiyan dinini o ülkelerde yaydıklarını halk arasında yayıyorlardı.Önce kendilerine askeri ve ticari üsler oluşturan kumpanyalar giderek sömürgelerin içlerine doğru uzanmaya başladılar.Sömürgelerdeki yerli halka nazaran askeri ve teknik üstünlükleri olan yabancılar,yerli halk ı imha etmede pek zorlukla karşılaşmıyorlardı.

Bilhassa Amerika kıtasında Avrupalıların atlar,köpekler ve ateşli silahlarla yerli halka nazaran çok kısa zamanda sağladıkları askersel üstünlükle onları ezdikleri ve köleleştirdikleri biliniyor.İlk dönemlerde yerli halkın başlarını keserek altın ve gümüş gibi değerli süs eşyalarını yağma eden Avrupalılar daha sonra bu değerli madenlerin kaynaklarını buldular.Bu maden ocaklarında yerli halk köle olarak çalıştırıldı.Üretilen değerli madenler ve metallere kuşkusuz sömürgeciler el koydu.Bu uygulamalar yerli halkın kırımına yol açtı.Marx'ın deyimiyle "madenler yerli halkın mezarları haline geldi." (11) Örneğin Güney Amerika da 4700 m. yükseklikte Potosa gümüş ocaklarında ve diğer benzer ocaklarda 8 milyon insan ölmüştür.150 yıllık gibi uzun bir süre devam etmiştir bu köleleştirme. Bu süre zarfında yerli nüfusun %80'i yaşamlarını yitirmişlerdir.Bunların dışında Avrupalılardan oluşan çeteler yerlileri kırmaya başladılar.Birkaç ay içerisinde Güney Batı Amerika'da 10 bin in üzerinde insanın başı kesilmiştir.Corteza adlı bir Avrupalının emrindeki çeteler kafatası avcıları olarak halk içinde büyük korku yaratmışlardır.Her geçen gün yerli halk için bir felaket olmuştur.

Sömürgecilerin bir ülkenin var olan ekonomik bünyesini tahrip edip metropol ekonomisinin yedeği durumuna sokarak onun yararına bir üretime göre şekillendirdiğini belirtmiştik. Bunun en açık örneği "tek tip üretim" dediğimiz,sömürgelerde görülen bir üretim faaliyetidir.Tek tip üretim uygulamasını Yunanlıların antik çağdaki sömürgeciliğinde de görmek mümkün.Onlar Kırım da koloniler oluşturduğunda yalnızca tahıl üretimini proğramlaştırmışlardı.Çünkü metropol tahıl üretimine elverişli değildi.

Avrupalılar Amerika başta olmak üzere 16. ve 18. yüzyıllar arasında bir çok sömürgede tek tip üretim yolunu uygulamışlardır.Tek tip üretim nedir? Sömürgeciler kolonide hangi ürünün daha iyi üretilebileceğini -ama, metropolde ve Avrupada yetişmeyen yada az bulunan- tesbit ettikten sonra onun üretimine ağırlık verirler.Gerekirse çok büyük alanları bu amaçla kullanırlar.Bunun somut örnekleri Plantaj (Plantage) tarlalarıdır.Brezilya,Batı Hindistan Adaları ve Kuzey Amerikanın güney-doğu kıyılarında bu plantaj tarlaları kurulmuş,şeker kamışı,kahve,kakao,tütün,pamuk gibi ürünler yetiştirilmiştir.Avrupa bu ürünlere büyük ihtiyaç duyuyordu.Avrupalılar yukarıda sayılan bölgelerde dev tarlalar oluşturarak söz konusu ürünlerden yalnızca bir veya ikisini yetiştirmişlerdir.Elde edilen tüm ürünler Avrupaya sevk edilitordu.Yerli halkın ihtiyaç duyduğu çeşitli bitkilerin yetiştirilmesi yasaklanmıştı.Oysa yerli halkın yaşamını sürdürebilmesi,kendi toplumsal dinamiklerini geliştirmesi için değişik türden ürünlerin orantılı olarak üretilmesi zorunluydu.Çünkü insanların farklı ve çok yönlü ihtiyaçlarını ancak çok yönlü bir üretim giderebilir.Sömürgeciler bu gerçeği,halkın doğal taleplerini yok saydılar.Böyle olunca yerli halkın,bırakalım kendi iç dinamiklerini,ekonomik ve sosyal bünyesini geliştirmesi,teker teker bireyler artık ölüm kalım seçeneği karşısında bulunuyorlardı.Nitekim bu tek tip üretim yapan tarlalarda çalışan milyonlarca insan hayatlarını yitirdiler.

KAPİTALİST SÖMÜRGECİLİĞİN KÖLE TİCARETİ YADA "HALKA" ŞEKLİ TİCARET

Özellikle Amerika kıtasında yerli halk büyük ölçüde (%80) sömürgeci faaliyetlerin kurbanı olunca,sömürgecilerin işlerini yapacak insan bulunamaz oldu.Ne tesadüftür ki !. kilisede bu zamanı seçerek Amerikan yerlilerinin köleleştirilmesini "eleştirir" oldu.Yerliler çok azalmıştı.Aynı tropikal iklimde çalışabilecek dayanıklı işgücüne gerksinim vardı.O zaman gözler aynı paralel dairelere yakın Afrika bölgelerindeki insanlara çevrildi. Zenci köleler getirilmeye başlandı. (1542) Kilise bu tür köleciliği eleştirmedi.Böylece "Avrupa Medeniyetinin" tarihe geçirdiği bir önemli olgu daha meydana geldi:HALKA TİCARETİ.Avrupalılar kendi ülkelerinden ucuz malları (tüfek,barut,alkollü içkiler,textil ürünleri vb.) getirip bunlara karşılık Afrikalıları -yerli kabileler arasındaki çelişkilerdende yararlanarak- başka yerleşim alanlarına götürmek üzere satın alıyorlardı.Bazan da beyazların oluşturduğu çeteler siyah derili yerlileri kadın çocuk ve erkekleri yakalayarak (avlayarak) köleleştiriyorlardı.Bu insanlar bu kez Amerikaya götürülüyor ve orada üretilen ama Avrupada zor bulunan plantaj tarlalarında üretilen ürünlerle değiştiriliyorlardı.Bu ürünler ise Avrupada satılıp büyük karlar elde ediliyordu.Bu ticaret böylelikle halka şeklinde yineleniyordu.

Yurtlarından sökülüp götürülen Afrikalı yerli insanların sayısı kesin olarak bilinmiyor.Bilinen zenci avı esnasında 10 milyon insan öldürülmüş,bir okadarı da Amerikaya götürülürken transportlar(seyahat) esnasında hayatlarını yitirmiş veya denize atılmışlardır.Bu insan ticareti 19. yüzyılda biçimsel olarak yasaklanıncaya değin sürmüştür.

KAPİTALİST SÖMÜRGECİLİK DÖNEMİ VE IRKÇILIK

Yağlanarak gelişen kapitalimle beraber uluslar,ulusların doğuşuyla beraber ulusçulukta gündeme geldi.Bu dönemde burjuvazi önderliğinde ulusçuluk ideolojisi etrafında birleşen halk yığınlarının mücadelesi ile ulusal temelde devletler ortaya çıktı.Feodalizme karşı tarihsel olarak ilerici işlevini yerine getiren burjuvazi kendi iktidarını devam ettirebilmek ve daha da yayılmak amacıyla her alandaki çabalarını,saldırganlığını yoğunlaştırıyordu.Bu anlamda Irkçılık,burjuvazinin kendi soygunculuğunu ve talanını kamuoyuna ve kendi halkına karşı haklı göstermek için uydurduğu bir görüş ve politikadır.Bunun temelinde sömürünün dozajını arttırmak,uyutulan ve yanlış yönda bilgilendirilen kendi ülkesinin sınıf ve tabakalarının da onayıyla mazlum halkları iliklerine kadar sömürmek,bu amaçla saldırganlığı yoğunlaştırmak yatar.Irkçılığın temelini atanlara kilise de yardımcı olmuştur."uygar ve hiristiyan olanların,dinsiz ve ilkel olanlara karşı her zaman haklı olacaklar" anlayışı ırkçılığın kiliseler tarafından savunulmasının kılıfıydı."Üstün ırk,üstün ve uygar insanlar" gibi saçma savlarla oluşturdukları sömürü çarklarını döndermeye çalışıyorlardı. Oysa uygarlık götürdüklerini iddia ettikleri ülkelere alkollü içkiler,uyuşturucu maddeler,bulaşıcı hastalıklar taşımışlardır.İlk dönemlerde kendilerini güler yüzle karşılayan yerli halklara düşmanlığı,soykırımlarını,kölecileği,insanların metadan bile değersiz olduğu anlayışını götürmüşlerdir.Temelleri o dönemde atılan bu politika emperyalist ve kapitalist ülkelerde hala varlığını sürdürmektedir.Kuşkusuz bu sistemler var oldukça ırkçılık ta varlığını koruyacaktır.Sömürgeciliğin olduğu ülkelerdede ırkçılık değişik tarzlarda vardır.Irkçılık sömürgecili-

www.ars.org

ğin bir parçası olmak durumundadır. Onun tamamlayıcısıdır.Tarihin gözlemlenişi daha açık olarak gösteriyor ki sömürgecilik,ulusal baskı ve ırkçılık aslında iç-içe,sömürücü sınıfların peyda ederek uyguladığı,sömürüye zemin hazırlayan ve onu haklı gösteren baskı ve saldırı biçimleridir.

Irkçı-Sömürgeci devletler jenoside uğratamadıkları yerli halkları özümlerken "kolonideki insanları eğittikleri" savıyla ortaya çıkıyorlardı.Oysa sömürgelerde veya metropollerde kurulan enstitüler sömürücü sınıfların temsilciliğini üzerine alan,onların zehirli ideolojisini kendi ülkesine taşıyıp kendi halkını uşaklık zihniyetiyle yönlendirmeyi sağlayacak kafalar yetiştirmeyi amaçlıyorlardı.Ülkemiz Kurdistanda da bu tür eğitim ve enstitülere yabancı değil halkımız.

SERMAYE BİRİKİMİ VE SÖMÜRGECİLİĞİN VARDIĞI AŞAMALAR

Yukarıda sıralamaya çalıştığımız faaliyetler metropollerde daha doğrusu Avrupada büyük maddi zenginliklerin birikimini getirdi.Sermaye birikimi o zamana dek görülmemiş düzeylere erişmiş bulunuyordu.

SÖMÜRGECİLİĞİN 1.2.AŞAMASI:Coğrafi keşiflerle başlayan dönemden,metropolün sömürgelere meta ihracına da başladığı döneme dek uzanan süreç Kapitalist sömürgeciliğin birinci aşamasını oluşturmaktadır.Bu döneme ilkel sömürgecilik te denilebilir.Tam ekonomik,siyasi bağımlılık ve askeri işgale dayanan bu dönem sömürgeciliği büyük sermaye birikimine,insanlık tarihinde ilk soykırımlarının (Avrupalılar eliyle) gerçekleştirilmesine ve siyah derili insanların köleleştirilerek satılışına neden olmuştur."Tepeden tırnağa her yerinden,her gözeneğinden kan ve pisliğin damlamasıyla" (12) oluşan bu sermaye birikimi kapitalizmin gelişmesini ve tamamen yerleşmesini sağladı.

Feodalizmin son aşamasında kapitalist ilişkiler kendini daha çok İtalya ve Almanya gibi ülkelerde gösterirken,sömürgeciliğin yaygınlaşması ve yeni sermaye birikimi ile İngiltere,Hollanda, Fransa gibi ülkeler gelişkin kapitalist ülke durumuna geldiler.Sömürgelerden gelen zenginlik ve sermaye yatırımlara aktarıldı.1770 yıllarında İngilterede endüstri devrimi başladı.Bu gelişmeler diğer Avrupa ülkelerinde de kendini değişik biçimlerde gösterdi.Bu gelişmeler sömürgeciliği daha değişik bir aşamaya götürdü.

2. AŞAMA: Bu dönemin karakteristik özellikleri arasında sömürgelerin hammadde depoları olarak değerlendirilmesinin yanı sıra,sömürgeye metropoldan meta ihracı yapılabilinen bir pazar gözüyle bakılmasını söyleyebiliriz.

Feodalizm alt yapıda tasfiye oluyor, kapitalist ilişkiler yerleşiyordu.Sömürgelere de giren kapitalizmle beraber buralarda anti-sömürgeci ulusal nitelikli mücadeleler boy verdi. Bu döneme tekabül eden sömürgelerde tam siyasi ekonomik bağımlılık ve askeri işgal vardır.Kapitalizmin gelişmesi,meta ihracı ile birlikte sömürgelerin pazar olarak kazandıkları önem sömürgeciliği giderek geliştirmiş,sistemleştirmiştir. Kapitalizmin bu rekabetçi dönemine tekabül eden sömürgeleri Klasik sömürgeler olarak adlandırılır.Kuşkusuz klasik sömürgelerin genellikle kapitalizmin rekabetçi dönemine rastlaması,kapitalizmin tekelci aşaması olan emperyalizm döneminde klasik sömürgelerin ve sömürgeciliğin olmadığı anlamına gelmez.Aksine sömürgeci ülke klasik sömürgeye kapitalizmin gelişkinlik düzeyine paralel olarak sermaye ihracını da gerçekleştirerek,hammadde talanı ve meta ihracının yanında sömürüyü dahada gelişkin ve sistemli bir düzeye yükseltir.Sermaye ihracı ile gerçekleşen yatırımlardan amaç sömürgenin kalkınması değil sömürgeciliğin dahada kolaylaştırılmasıdır.

3. AŞAMA: Kapitalist ülkeler kapitalizmin serbest rekabetçi döneminde kendi ülkelerindeki emekçi sınıfların emeğinden ve sömürgelerden keserek oluşturdukları semayeyle giderek kendilerini geliştiriyorlardı.Üretim giderek artıyor,farklı bir niteliğe bürünüyordu. İşletmeler,fabrikalar gelişerek kitlesel üretim yapan dev işletmelere dönüşüyor,belli dallarda üretim belli ellerde toplanıyordu.Bu gelişim ile üretimde toplumsallaşma ve yoğunlaşma giderek belirginleşiyor,tekellerin oluşumunu doğuruyordu.Bilim ve tekniğin hızlı gelişimi bu süreci dahada geliştiriyordu.Az ellerde tplanan üretimle beraber, sermaye de az ellerde toplanıyordu.Nitekim bu yoğunlaşma ve toplumsallaşmanın sonucu olarak sanayi sermayesi ile banka sermayesi giderek bütünleşti. Bu dönem sözkonusu temel nitelikleri ile kapitalizmin tekelci aşaması yani emperyalizm dönemi olarak insanlık tarihine geçti.Bu dönemde dünya bölgeler halinde emperyalist ülkeler tarafından bölüşülmüştü.Bu dönemde;

"1- Tekel egemenliği pazar sorununu öne çıkarır,dış pazarlar uğruna acımasız bir mücadeleye yol açar.

2- Sömürge sahibi olma,hammadde kaynaklarına sahip olmayı,dolayısıyla rekabeti yok etme amacını güder.

3- Sömürgelerin fethi sermaye ihracına geniş olanaklar tanır.Hem karlı, hem emin bir yoldur.

4- Ekonomik krizler,kötüleşen yaşam koşulları ve fazla nüfus için yeni alanlar doğar.

5-Askeri stratejik zorunluluklar sömürge fethini zorunlu kılar,böylece ekonomik alanlarını denetim altına alır. Sahibinin payını azaltmaya çalışır." (13).

Dünyayı aralarında paylaşarak sömürgeleştiren emperyalist ülkeler yıllarca süren geniş sömürge imparatorlukları kurmuşlardı.Bu imparatorluklar özellikle 2. emperyalist paylaşım savaşı sorası gelişen ulusal ve toplumsal kurtuluş savaşları ile çökertilmiştir.En bunalımlı dönemlerinden birini yaşayan,pazarları yeniden paylaşmayı amaçlayan -ki tüm dünya o dönemde paylaşılmış bulunuyordu.Diğer bir pazarı elde etmek direkt olarak diğer emperyalist ülkelerle savaşı gerektiriyordu.- emperyelistler ve onun en saldırgan gücü faşizm doğu Avrupadan başlayarak Sovyetler Birliğine karşı başlattığı işgal hareketi ile 2. Dünya savaşını başlattı.Bu savaşla dünyayı kana boyayan emperyalizmin hesapları tutmadı.Üstelik savaş sonrası bir dizi doğu Avrupa ülkesinde gerçekleşen devrimler ile Sosyalizm bir dünya sistemi durumuna geldi.Emperyalizmin sömürgecilik sistemi yıkılmasına rağmen sömürgecilik olgusu ve sömürgeler gerek klasik biçimde,gerekse yeni sömürgeler biçiminde varlığını sürdürmektedir.Elbette bu durum dünyada emperyalizm var olduğu sürece varlığını sürdürecektir.

YENİ SÖMÜRGECİLİK

İkinci dünya savaşından sora ve daha önce siyasi yönden bağımsızlıklarını kazanan ülkeler değişik kalkınma politikaları izlediler.Bazı ülkeler kapitalist olmayan bir kalkınma yolu izlerlerken, bazılarıda kapitalist kalkınma yolunu izleyerek ülkelerini yabancı sermaye ihracına açtılar.İkinci yolu izleyenler giderek emperyalizme,uluslararası sermayeye bağımlı hale geldiler.Bu yolla kurulan ekonomik bağımlılık kaçınılmaz olarak siyasi,askeri vb.alanlarda bağımlılık ilişkilerini geliştirdi.Bu ilişkiler çeşitli uluslararası ekonomik,askeri,siyasi vb. 'işbirliği" örgütleri ile boyutlandırıldı.Bu yolla bağımsızlıkları sonrası kapitalist kalkınma yolunu izleyen ülkelele Yeni-Sömürgecilik ilişkileri geliştirildi.Giderek siyasi bağımsızlık bu tür ülkelerde biçimsel bir görünüm aldı.Emperyalizm ekonomik yönden bağımlılaştırdığı bu tür ülkelerde siyasal iktidarları kendi çıkarları doğrultusunda oluşturmaya başladı.Bu tür ülkelerde hükümet bunalımları,gericiliğin güçlenmesi,askeri darbeler giderek olağan bir durum oldu. *devamı s. 22de*

www.arsivakurd.org

TİP'NİN 22. KURULUŞ YILDÖNÜMÜNÜ KUTLAMA GECESİNE.

Sayın Behice Boran,TİP'li yoldaşlar, ve saygıdeğer konuklar;

Türkiye İşçi Partisi'nin 22. kuruluş yıldönümünü kutladığınız şu günde, dünyamız çok önemli olayları yaşamaktadır.

ABD emperyalizmi soğuk savaş kışkırtıcılığı politikasını daha da geliştirerek dünya barışını tehlikeye sokacak emeller peşindedir.Bu emelini de bölgesel nükleer savaşların olabilirliğini dile getirerek açık bir şekilde somutlaştırmaktadır.Yapılan son dönem NATO toplantılarında da,NATO'nun sınırları dışında kalan bölgelere NATO'nun çıkarlarının tehlikeye düşmesi halinde müdahale etme doğrultusunda kararların alınması da,NATO'nun savaş kışkırtıcı politikasının birer halkalarıdır. Bu karar,halkların emperyalist-kapitalist sistemden kurtulma yönündeki haklı savaşımlarını kanla boğmak ve ülkelerde faşist,gerici rejimleri ayakta tutma amacını taşımaktadır.

Gezegenimizi nükleer bir savaşla yerle bir etmek isteyen ABD emperyalizmi ve saldırgan NATO,barışın en kararlı savunucusu başta Sovyetler Birliği olmak üzere Sosyalist Sistem'in tüm barış önerilerine ise yanaşmayı istememektedir.Sovyetler Birliğinin,Akdenizin nükleer silahlardan arındırılması,Orta Avrupaya atom başlıklı füzelerin yerleştirilmemesi ve dünya da yeniden bir yumuşamanın başlaması için ABD yönetimiyle yapmak istediği görüşmeler Hollwoyd artisti Reagen tarafından sürekli ertelenmektedir.Sovyetler Birliği nükleer silahları kullanacak ilk ülkenin kendisi olmayacağı ve nükleer silah bulundurmayan ülkelere karşı nükleer silah kullanmayacağı doğrultusunda verdiği teminatlar ise ABD yönetimi tarafından nükleer silah kullanılabileceği cevabıyla karşılaşmaktadır.

Bütün bunlar ABD ve NATO'nun savaş kışkırtıcı politikasını gizleyemeyecek biçimde açığa çıkarmıştır.Ve milyonlarca barışsever ABD ve NATO'ya karşı kitlesel eylemlere girişerek dünyanın tekrar bir savaş içine sokulmasını istememektedir.

ABD'nin açık onay ve desteğiyle iki yılı aşkın bir dönemdir Türkiye de iktidarı gasbeden Sömürgeci-Faşist Cunta, başta Türkiye ve Kurdistan işçi sınıfı hareketleri olmak üzere,tüm anti-faşistler üzerinde sınırsız ve sistemli bir devlet terörünü alabildiğine sürdürdü.Halklarımızı en büyük tekellerin çıkarına açlığa sürükleyip,yüzbinlerce yurtseveri zindanlara koyup en adi işkencelerden geçirdi.Yüzlercesini sokak ortalarında kurşuna dizip 30 u aşkın kişiyi idam etti.

İki yılı aşkın uygulamaların ve faşizmi kurumlaştırmanın teorik ifadesi olan "anayasa" yı Türkiye ve Kurdistan halklarının iradesine rağmen zorla "onaylattı"."Anayasa" ile faşizmin kurumlaşmasının en önemli adımını gerçekleştirip şimdi de,"anayasa"nın verdiği yetkilere dayanarak yeni çıkarılan yasalarla,faşizmin kurumlaşması tamamlanmak isteniyor.

ABD ile giriştiği ikili anlaşmalarla, bölge barışını tehlikeye sokmak ve yetler Birliğine karşı casusluk görevini yerine getirmek için Çevik Kuvvetlerin yerleştirilmesini,casusluk uçaklarının Türkiye de ve Kurdistan da barınmasını kararlaştırdı.

Çevik kuvvetler ile ABD Basra körfezinde yayılmacılığını sağlama almak istiyor.Ayrıca bazı saldırgan paktların kurulması çalışmalarıda Dünya kamuoyunun gözlerinden kaçmıyor.Tüm bunlarla ABD,cunta vasıtası ile yi Basra körfezi için savaşa koymayı planlayıp Basra körfezi ülkeleri üzerinde Türkiye'yi tehdit olarak kullanmayı amaçlamaktadır.

Yoldaşlar,kuşkusuz Faşist Cunta,ülkedeki sınıf güçlerinin dengesinden ve demokrasi güçlerinin dağınıklığından yararlanarak iktidarı gaspetti.12 Eylülden önce böyle bir tehlikenin varlığı bütün demokrasi güçleri tarafından bilinip vurgulanmasına rağmen anti-faşist cephe yaratılamadı.Ve demokrasi güçleri sadece maddeyi tanımakla kaldılar,ona karşı mücadele doğrultusunda önemli adımlar atamadılar.

Fakat,Faşizmin gelmesini engelleyemedikse,bu,onun yıkılması doğrultusunda hiçbirşey yapamayacağımız anlamına gelmez.Faşizmi iktidardan alaşağı etmenin en büyük güvencesi, başta işçi sınıfı politik hareketlerinin yaratacağı ilkeli güç ve eylem birliğinin,anti-faşist halk cephesinin örülmesi ile mümkün olabilir.Bu uğurda TİP'nin harcadığı birliktenci politikayı güvenle izliyoruz.

TİP'li yoldaşlarımıza DEVRİMCİ-DEMOKRAT selamlarımızı sunarız.

KAHROLSUN SÖMÜRGECİ-FAŞİST CUNTA !

YAŞASIN TÜRKİYE VE KURDİSTAN HALKLARININ FAŞİZME KARŞI ORTAK MÜCADELESİ !

YAŞASIN PROLETARYA ENTERNASYONALİZMİ !

KURDİSTAN DEVRİMCİ-DEMOKRATLARI -AVRUPA.

Kurdistan Devrimci-Demokratları
AVRUPA

KKDK dernek lokalinin yeni adresi: Sveavagen I35 NB.
II3 50 Stockholm
SWEDEN
Tel: 08/330554

NAVNİŞANA ME HATE GUHERANDIN
Navnişana me yê nuh :
ARMANC
Sveavagen I35 NB
II3 50 Stockholm-SWEDEN
Tel: 08/330554

ADRESİMİZ DEĞİŞMİŞTİR
Yeni adresimiz:
ARMANC
Sveavagen I35 NB
II3 50 Stockholm-SWEDEN

OBS: NY ADRESS
ARMANC
Sveavagen I35 NB
II3 50 Stockholm-SWEDEN
Tel: 08/330554

www.armanc.org

baştarafı s24 de

yük payları vardır.Kürt edebiyatını, folklorunu,müziğini vb.değerlerini pervazsızca tahrif ederek Arap,Fars ve Türk sömürgecilerine onların malı imiş gibi gösterdiler gösteriyorlar.Bu tür çalışmaları ile dünya çapında meşhur olanları da az değildir.

KÜRTÇE ENSTİTÜ'NÜN AÇILMASININ KÜRT DİLİ VE EDEBİYATINA KATKISI BÜYÜK OLACAKTIR.

Yıllardır Kürtlerin yurdu Kurdistan çeşitli güçler tarafından işgal edilmiş, Kurdistan baştan başa kana boyanmıştır.Yeraltı ve yerüstü zenginlik kaynaklarımız talan edilmektedir.Kürt halkının varlığını ortadan kaldırmayı amaçlayan sömürgeci güçler ulusal ve kültürel değerlerimize azgınca saldırmışlardır.Zengin Kürt diline kilit vurulmuş, yazılı sanat ve edebiyat ürünleri yasaklanmış,var olanlar ortadan kaldırılmıştır.Açıktır ki bir ulusun var olabilmesinin,varlığını devam ettirebilmesinin en önemli şartlarından biri tarihi ve kültürel değerlerini yaşatabilmesi,ileriye yönelik geliştirebilmesidir.Bu nedenle, Kurdistan'ı aralarında paylaşan sömürgeci devletler,kendi dillerini ve kültürlerinihakim kılmak için insanlığa sığmayan ne kadar yötemler varsa hepsini denemişlerdir.Sömürgeci güçler bir yandan zengin Kürt edebiyat,sanat,vd. kültürel ürünlerini yok etmeye çalışırlarken diğer yandan bu değerlerimizi talan etmeye,kendi değerleri gibi göstermeye çalışmışlardır.

Orta-Doğu da ve tüm dünyaca tanınmış zengin Kürt folklorunu sömürgeci güçler kendi folklorları olarak gösteriyorlar.Kürt müziğine Türkçe,Farsça,Arapça sözler uydurularak kendilerine mal etmek,yok etmek istiyorlar. Bu açık kültür emperyalizmi,kültür hırsızlığıdır.Sömürgeci güçler arasında bu kültür soygunu ,hırsızlığı "yarışı" sürüp gidiyor.Bu talan'a ek olarak uygulanan zorba yasaklar nedeniyle bugüne kadar yeteri kadar yazı diline dökülerek kuşaklara iletilemeyen,geliştirilemeyen Kürt dili,edebiyatı,sanat ve folklor ürünleri her gün yaşlı kuşaklar ile birlikte biraz daha toprağa gömülme durumunda kalmaktadır.Hem sömürgeci güçlerin kültür emperyalizmine,kültür asimilasyonuna karşı çıkmak, hemde hergün yokolma,yok edilme tehlikesi ile karşı karşıya bulunan Kürt kültürüne sahip çıkmak her yutseverin görevidir ve görevi olmalıdır.Bu görev aynı zamanda ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelemizin ayrılmaz bir parçasıdır.Bu konuda da gene en büyük görevler birinci derecede Kürt ilerici yurtsever örgütlerine,Kürt ilerici,yurtsever aydınlarına düşmektedir.

Kürt dili ve kültürü üzerindeki bu baskı ve talan uygulamaları Kürtçe Enstitünün önündeki zorlukları ve görevlerini göstermektedir.Bu nedenle, Kürtçe Enstitünün önünde aşması gereken büyük engeller ve sorunlar vardır. Özellikle hala ortak bir alfabe kullanamadığımız dikkate alındığında Kürt dili konusunda yapılacak çalışmalar en önemli sorun olma durumundadır.Acil olan sorunları bilimsel yöntemlerle çözmeye yönelik çalışmalara hemen başlanılmalı ve bu yönde ileriye yönelik olumlu adımlar atılmalıdır.Bu kurum,Kürt dilinin gerçek ve doğal kaynağı Kürt halkı olduğu noktasından hareketle olumlu sonuçlar alabilecektir.Bu anlamıyla enstitü bir halk okulu olma görevini yerine getirmelidir.Halktan aldıklarını süzgeçten geçirdikten sonra geliştirerek tekrar halka verme yöntemlerini kullanabilirse,çok kısa zamanda Kürt dilinin önündeki büyük engellerin bazılarını rahatlıkla aşabilir, aşmalıdır da.

KÜRT DİLİ VE EDEBİYATININ ÖZGÜRCE SERPİLİP GELİŞMESİNİN DÜNYA EDEBİYAT VE SANAT'INA KATKILARI BÜYÜK OLACAKTIR.

Her halk yada ulus her ne kadar kendine özgü bir dile,edebiyata,sanata, vb.kültürel değerlere sahip isede uluslararası kültürel ilişkilerde çok şeyler birbirlerine borçludurlar.Bu kültürel ilişkiler genel olarak insanlığın ileriye doğru gelişimini sağlayan en önemli etkenlerden biridir.Bugün dil,edebiyat, sanat değerve ürünleri yönünde ileri olan ulusların bile bu alanda diğer uluslardan öğrenecekleri çok şeyler vardır. Bunun somut örnekleri çoktur.Böyle bir kültür ilişkisinin gelişimi ve bunun genel olarak insanlığın ileriye yönelik gelişimine olumlu katkıları ancak her halkın kendi kültürünü özgürce geliştirebilmesi ile sağlanabilir.Bir ulusun dili edebiyatı,sanatı vd.kültürel değerlerinin ortadan yok edilmesi yalnız o ulusun bir kaybı olmaz,aynı zamanda dünya sanat ve edebiyatının da bir kaybı olur.Kürt dili,edebiyatı,sanatı gibi zengin ve eski bir uygarlığın kültürel ürünlerinin kaybı dünya sanat ve edebiyatı için de büyük bir kayıptır.Çok kısıtlı olanaklarlada olsa Kürt folklorunun sunulabildiği oranda diğer uluslar arasında topladığı ilgi bu konuda en açık örneklerden birisidir.Edebiyat,müzik vb.kültürel ürünlerimizin iletilebildiği oranda yarattığı etkiler bilinmektedir. Kürt dili ve edebiyatının zengiliği,folklorunun çeşitliliği,canlılığı ve renkliliği üzerine bizzat yabancılar tarafından yapılan inceleme ve araştırmalar,yazılan makaleler bu konudaki ilgiyi ve önemi göstermeye yeterlidir.

Yurt dışında kurulmuş yada kurulacak enstitüleri, yada bunlara benzer uruluşların yararları elbette büyüktür, önemlidir.Fakat bir gerçeği hiçbir zaman akıldan çıkarmamak gerekirki; bu yurt dışında kurulacak kuruluşlar ve yapılacak çalışmaların her ne kadar büyük yarar ve önemleri varsa da Kürt dili,edebiyat ve sanatının özgürce gelişip serpilmesi ancak ve ancak özgür bir Kurdistan da gerçekleşebilir.Kurdistan kurtulmadıkça Kürt dili,edebiyatı ve sanatının kurtulması ve özgürce gelişmesi sözkonusu olamaz.Bütün ümidini ve enerjisini Kurdistan'ın dışındaki çalışmalara bağlamak hayal olur.Her Kürt aydını,yazarı,çizeri,sanatçısı bu gerçeği gözden uzak tutmamalıdır.Bu yönde yapılacak çalışmalar ve bu alanda çalışanlar kültürel mücadeleyi siyasi mücadelenin içinde ve onunla uyumlu bir biçimde sürdürmelidirler.Siyasal mücadele ve onun temel biçimlerinin dışında ve onun karşısına bırakılmış kültürel mücadele halkımızın gerçek çıkarları açısından avutucudur.

ENSTİTÜ İLE DAYANIŞMAYA GİRMEK BİR YURTSEVERLİK GÖREVİDİR.

Her Kürt yurtseverinin,devrimcisinin görevi,her yönü ile enstitüyü desteklemesidir.Dayanışma göstermelidir.Enstitünün açılması,sürekli ve nitelikli kültürel ürünler verebilmesi için maddi ve manevi yardım ve dayanışma gereksinmeleri vardır.Bu yardım ve dayanışma pratik adımlarla somutlaştırılmalıdır. Bugün yurt dışında bir milyona yakın Kürt yaşamaktadır.Bu alanda tüm yurtsever güçlere büyük görevler düşmektedir.Düşünsel ve maddi olarak enstitüyü desteklemek ile Kürt dili ve edebiyatına büyük katkıların yapılabileceği şüphesizdir.

Bu konuda ilk olarak yapılabilecek en önemli ve pratik adımlardan birisi, Kürt dili ve edebiyatı ile ilgili materyal ve eserlerin bir araya getirilmesi ve bunların en geniş kesimlere ulaştırılabilmesi için yapılacak ça
lar ve bu çalışmaların her yö
teklenmesi -kampanyalar
laştırılması olabilir.

SAVAŞA VE FAŞİZME HAYIR!

- 25 000 Köln
- 15 000 Frankfurt/Main
- 30 000 Hamburg
- 10 000 Hannover
- 15 000 München
- 15 000 Mössingen bei Stuttgart

Köln'de yapılan faşizmi protesto mitinginden bir görünüş

Hitler faşizminin iktidara gelişinin 50.yılında VVN-BdA (Nazi tatbikatına uğrayan Anti-faşistler Birliği) tarafından Federal Almanyanın eşitli illerinde mitingler enlendi. F.AlmanyadakiKurlı işçilerin demokratik çütü KKDK nin de aktif olarak desteklediği yürüyüşlerinde IO binler savaşa ve faşizme.hayır diye haykırdı.

Gösterileri düzenleyen VVN-BdA nın çağrısında özetle şu görüşlere yer verildi.

30 Ocak I983,Hitler faşizminin iktidara gelişinin 50. yıl dönümüdür.Hitler,30 Ocak I933'te gerici-sağ çevrelerin ağır sanayı'n,finans-kapitalin ve egemen sınıfın dayatmasıyla Kraliyet Başkanlığına getirildi.

30 Ocak I933'teki meşale yürüyüşleri,başlatılacak o-

devamı s. 20 de

FAŞİZME, SİLAHLANMAYA KARŞI DEMOKRASİ VE BARİŞ MÜCADELESİNİ GÜÇLENDİRELİM

29 Ocak 1983 Hitler faşizminin iktidarı ele alışının 50. yıldönümü. Federal Almanya'da bulunan tüm işçi, emekçi yığınları, demokratlar ve barışseverler bir daha faşizmin acılarını yaşamamak için bu olayı aynı gün F.Almanya'nın 5 bölgesinde protesto ediyorlar. Hamburg, Köln, Frankfurt, Münih ve Mössinen kentlerinde yapılacak olan yürüyüş ve protesto gösterilerine yine yüzbinler bekleniyor.

Faşizm, dünya üzerinde birçok ülkelerin halklarını, işçi ve emekçi yığınlarını kanlı baskı yöntemleriyle sindirmeye, onları emperyalizmin kölesi durumuna getirmeye çalışmıştır.Bugün, gerek Sovyetler Birliği, gerek Almanyagerekse de faşizmin saldırılarına uğramış ülkelerin halkları olsun, her zaman faşizmin ürpertici acılarını içlerinde duymaktadırlar.

İşçi, emekçi düşmanı, barış ve demokrasi düşmanı faşist, gerici diktatörlükler, 1945'de Hitler faşizminin yıkılmasından sonra da bazı ülkelerde hüküm sürmüş ve sürmektedir. Bunlardan birkaçı olarak İspanya, Portekiz, Yunanistan, Türkiye, Şili ve El Salvador sayılabilir. Ülkelerdeki anti-faşist güçlerin kararlı savaşımı ve dünyada işçi, emekçi yığınların, demokrasi güçlerinin enternasyonal dayanışması sonucu bu diktatörlükler bazı ülkelerde yıkılmış, bazı ülkelerde ise, varlıklarını, sürdükleri baskı ve terör ile devam ettirmektedirler.

ABD emperyalizminin dünya üzerindeki faşist ve gerici diktatörlükleri desteklemesi, onlara yardım etmesi, dünya barışı açısından büyük tehlike teşkil etmektedir. Bunu bizler Türkiye–ABD ilişkilerinde, ABD'nin Cuntayı fiili desteklemesinde görüyoruz. Cunta 12 Eylül Darbesinden sonra, başta işçi sınıfına, demokratik sendikalara, ilerici, sosyalist partilere ve barışseverlere saldırmıştır. Ayrıca cunta uyguladığı baskı ve terörden yararlanarak ABD ile çok yönlü ikili ilişkilere geçip; topraklarımıza " Çevik Kuvvetler"in yerleştirilmesini ve Van Hava alanlarının genişletilerek B–52 ağır stratejik bombardıman, Awacs casusluk uçaklarının inişlerinin sağlanmasını da onaylamıştır. Bu durumda Orta Doğu halkları ve komşu ülke Sovyetler Birliği için bir baskı aracı olarak da kullanılmak istenmektedir.

Genel olarak, ABD emperyalizmi, dünya halklarına karşı uyguladığı saldırı politikasına en büyük desteği de F. Alman hükümetlerinden, Kohl'lardan, Staraus'lardan, buradaki tekelci silah tüccarlarından görmektedir. Geçtiğimiz yıl Avrupa'ya yerleştirilmesi planlanan Atom başlıklı roketleri de bunun en yeni örneğidir.

Bir başka yönüyle; Ağustos 1982 sonunda SPD–FDP Hükümetinin 1983 bütçesinde silahlanmaya ayırdığı rakam 85,8 milyar marktır. Bütçede aynı zamanda 1985 yılına kadar 90 milyon marklık kısıtlama öngörülmüştür. Yapılan hükümet değişikliği ve 3–3,5 aylık Kohl dönemi sırasında derhal bu kısıtlamalara geçilmiş ve işçi, emekçi yığınların kazanılmış birçok sosyal hakları insafsızca geri alınmıştır. FAC'deki işsizliğin sayısı 3 milyona tırmanırken, Kohl hâlâ çözüm olarak Türk ve Kürt işçilerinin geri gönderilmesinin hızlandırılmasını getiriyordu. Buradan çıkarak da, F. Almanya'da bulunan ilticacılara karşı baskı ve kışkırtmaları artırdılar. Artık işkenceye uğramış, ilerici. sosyalist partilerin çeşitli kademelerinde görev almış, Türk Ceza Kanunun 141–142. maddelerinden koğuşturulması sürdürülenlerin bile iltica dilekçeleri reddedilir olmuştur. Türkiye Cumhuriyeti vadandaşlığından "çıkarılmış" birçok DİSK Genel Yönetim Kurulu üyelerinin de dilekçeleri bu reddedilenler arasındadır.

Bu tür uygulamalardan en çok cesaret alan, Hitler faşizminin devamcıları Neo Naziler, NPD'liler oldu. Zaten var olan yabancı düşmanlığı bu aşamadan sonra daha da büyük boyutlara ulaştı. Gerek yolda, iş yerlerinde. gerekse mahallede ve evlerde olsun, saldırılar durmadan artmaktadır. Yabancı düşmanlığı korkusu bugün, Kindergartenlerdeki çocuklarımıza kadar ulaştı. Birçok okulların duvarlarında dar ağaçlarında asılan çocuk resimleri görmek her zaman mümkündür.

Bütün bunları yapan faşist gericilik ve Neo Naziler öte yandan, faşist MHP'nin yan kuruluşu durumunda olan "Türk Federasyonu", ülkücü–Bozkurtlarla da işbirliğini sürdürmektedirler. Türkiye'deki giriştikleri terör olaylarıyla binlerce ilerici ve yurtseverin kanına giren ve bugün Cunta tarafından yöneticileri birer birer salıverilen faşist MHP yanlısı olan Türk Federasyonu FAC'deki gerici CDU, CSU ve Neo Nazi NPD'nin de desteğini alarak çalışmalarını sürdürmektedir.

Papa'nın Milliyet Gazetesi yazarlarından A. İpekçi'nin katili Ağca tarafından kurşunlanmasında da "Türk Federasyonu"nun ve onun Genel Başkanı Serdar Çelebi'nin rol aldığı artık gün gibi açıktadır. F. Hükümet'in tutukladığı S. Çelebi, İtalyan Savcılığı'nın da istemiyle, Papa olayında suçlu görülerek İtalya'ya iade edilmiştir. Fakat buna karşın halen "Türk Federasyonu" hakkında Federal Savcılık her hangi bir kapatma işlemi yapmamıştır.

Bugün aradan 50 yıl geçtiği halde F. Almanya'da faşizme karşı verilen mücadele durmamıştır. Aksine, tüm işçiler, emekçiler, demokratlar ve barışseverler bu savaşımı aralıksız sürdürmektedirler. Örneğin geçtiğimiz yıllarda barış ve silahsızlanma için yapılan gösterilere milyonların üstünde insan katılmıştır.

Biz F. Almanya'da bulunan Türk ve Kürt işçilerinin demokratik örgütleri olarak 29 Ocak'ta, barış için, faşizme ve silahlanmaya karşı düzenlenen gösterileri tüm gücümüzle destekliyor ve aktif katılıyoruz. Ayrıca, diğer barıştan ve demokrasiden yana olan her işçi ve emekçiyi de bu önemli günde dayanışmaya çağırıyoruz.

–FAŞİZME HAYIR!
–AVRUPAYA YERLEŞTİRİLMEK İSTENEN ATOM ROKETLERİNE HAYIR!
–ABD "ÇEVİK KUVVETLERİNE" TOPRAKLARIMIZDA YER YOK!
–CUNTAYA HAYIR!
–ULUSLARARASI BARIŞ, GÜVENLİK, İŞBİRLİĞİ İSTİYORUZ!
–YABANCI DÜŞMANLIĞI ENGELLENMELİDİR!
–İLTİCA HAKLARININ KISITLANMASINA HAYIR!
–F.ALMANYA'DAKİ "TÜRK FEDERASYONU" KAPATILMALIDIR!

DİB–FAK
FİDEF
GERÇEK ADK
KKDK
KÜRT HALKEVLERİ

www.arsivarmanc.org

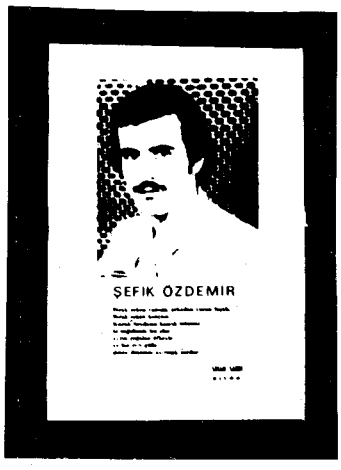

AHMET SÖKEN
(1956-...)

ANILARI ULUSAL ve TOPLUMSAL KURTULUŞ MÜCADELEMİZDE YAŞIYOR !

ARMANC Yazı Kurulu'na;

Ülkemiz sömürge Kurdistan da yıllardan beri sürüp gelen sömürgeci boyunduruğun halkımız üzerindeki baskıları gitgide artmış daha da çoğalmıştır. Bununla yetinmeyerek,ülkemizde gelişen Ulusal Demokratik Halk Devrimi mücadelesini ve Türkiye devrimci demokrat,sosyalistlerini yok etmek,emperyalizmin çıkarlarını korumak için 12 Eylül 1890 de askeri-faşist cunta iktidara zorla el koymuş ve iki yıldan fazla bir süredir Kurdistan ve Türkiye yurtsever güçlerine karşı azgınca saldırılara katliamlara girişmektedir.

Biz İsviçre'de bulunan bir grup DDKD sempatizanı olarak sömürgeci-faşist cuntanın zulüm ve işkencelerine karşı kamu oyu oluşturmak,ülkemizde Ulusal Demokratik Halk Devrimi mücadelesini siarlaştıran DDKD ile dayanışma çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Devrimci selamlar.

YAŞASIN HALKIMIZIN ULUSAL DEMOKRATİK HALK DEVRİMİ MÜCADELESİ.
KAHROLSUN SÖMÜRGECİ-FAŞİST CUNTA.
YAŞASIN DDKD İLE DAYANIŞMAMIZ.

İsviçredeki DDKD sempatizanları.

baştarafı s.I8 de

lan 2.paylaşım Dünya savaşı nın işaretiydi.

Şayet biz, bugün böylesi acılı bir günün yıdönümünde çağrıda bulunuyorsak bu her şeyden önce,yeniden karşımıza çıkabilme ihtimali kuvvetli olan böylesi bir olaya daha güçlü karşı çıkmamız içindir.Halkımızın kendinden sonraki kuşağa ve diğer halklara karşı sorumluluğu gereği ve Alman toprağında bir daha yeniden bir savaşın başlatılmaması için gerekli çabaların seferber edilmesidir.

30 Ocak I933 tarihi,yeniden günümüzde canlandırılmaya çalışılan faşizm tehlikesine ve aynı zamanda onun doğal sonucu savaş kışkırtıcılığı ve nükleer silahlanma - yarışına karşı daha duyarlı olmayı hatırlatiyor.Ve dolayısıyla bu daha aktif bir mücadele vermemizi zorunlu kılıyor.

Silahlanma yarışına son.

Yeni atom silahlarının ülkemize yerleştirilmesine hayır.

Yabancı düşmanlığına ve halk düşmanlığına hayır.

Tüm Neo-nazi parti ve grupların HIAG dahil olmak üzere yasaklanmasına,tüm faşist propaganda ve savaş kışkırtıcılığının durdurulması.

Demokratik hak ve özgürlükler için ileri.

Silahsızlanma ve barış için iliri.

Ayrıca bununla ilgili olarak KKDK,FİDEF,GERÇEK-ADK,DİB-AK ve KÜRT HALK EVLERİ tarafından dağıtılan ortak bildiri dergimizin bu sayısında yer alıyor.

www.serwakurdi.org

ARMANC YAZI KURULUNA

Ben I974 senesinde F.A.C iltica talebinde bulunarak I976 senesinde bu talebim olumlu görülerek ilticam kabul edildi.

Benim geldiğim yöre Suriye Kurdistan'ıdır.Kurdistan iskeleti arasında çekilen suni sınırlara değinmek istiyorum.I. emperyalist paylaşım savaşında bilindiği gibi,Osmanlı imparatorluğu da topraklarını genişletmek için alman emperyalistlerinin yanında fiili olarak I. Dünya savaşına katıldı. Bu savaşta Osmanlı ve müttefikleri yenik düşerek,Osmanlı imparatorluğunun zamanında işgal etmiş olduğu topraklar bir bir elinden çıktı. Bu toprak parçalarından biri olan kendi ülkemiz Kurdistan'a değinmek istiyorum Kurdistan, I. Dünya savaşı sonunda imzalanan Sevr anlaşması ile (I920) bağımsız bir devlet olarak kurulması öngörülüyordu. Md/62

Ne yazıkki ta başından beri Orta-doğuda zegin petrol yataklarına göz diken İngiltere ile Fransa,aralarındaki gizli anlaşmalarla (sykes-picat) Güney Kürdistan ingilizlere,Suriye Kürdistanı da fransızlarda kalmak üzere bölüştüler.Bu arada Anadolu'da halk,kendi ellerindeki topraklara sahip çıkmak için silaha sarılmış ve çeşitli yerlerde cepheler açmıştı.Bu sırada Mustafa Kemal ve arkadaşları Erzurum ve Sivas kongrelerini yapa - rak kürt halkının desteğinde "gavurları kutsal topraklardan kovma" demagojisi ile Türk ulusal kurtuluş savaşını başlattı.En son olarak Kürdistan iskeleti,Türkiye, İran,İngiliz ve Fransızlar arasında dörde bölündü.Sömürgeleştirilen bu ülke halkı o kadar kolay teslim olmadı ve ilk ayaklanmayı I925 te Şex Seid önderliğinde şöven, turancı,ırkçı,sömürgeci Türk devlet mekanizmasına karşı başlatmış oldu.Ne yazıkki bu ve buna benzer birçok ayaklanma sahtekar M.Kemal' in direktifleri ile kana boğuldu.

Daha sonra ingiliz emperyalistleri(I937) Irak'tan ve Fransızlar da (I942) Suriyeden çekildiler.Bunların yerlerini arap milliyetçileri aldılar.Bu tarihten beri Arap milliyetçi yönetimleri Suriye Kürdistan'ında kürt halkına hiçbir demokratik hak vermediler.Hatta kürt kalkını yabancı sayarak yabancı nüfuslar verdiler. 74 döneminde ağırlaşan koşullardan dolayı ülkeyi terk etmek zorunda kaldım.Bu dönemden sonra ABD tarafından örgütlendirilen ve silahlandırılan "müslüman kardeşler" örgütü Esat yönetimine karşı bir çıbanbaşı durumuna geldiler.Bu durum nedeniyle kürtler üzerindeki katmerli baskılar kürtlerden yararlanma amacıyla biçimsel de olsa gevşetilerekbir takım olanaklar elde edildi.I974 senesinden beri Küdistan'dan uzaklaşmamdan dolayı gerek Kürdistan gerkse aile efradımı epeyi özlemiş durumdaydım. Haziran ayında ailem ile mektuplaşarak Ağustos ayında Türkiye Kürdistan'ında görüşmek için randevulaştık.Almanya'dan uçak ile direk Ankara da indim ermeni olduğum gerekçesi ile gözaltına alındım ve 24 saatlık bir sorgudan sonra serbest bırakıldım.Ankara'dan otobüsle Nusaybine gittim,orada ailem ile görüştüm.

Kürdistan'da kaldığım süre içerisinde komando askerlerinin Kürdistan köylerinde doruk noktaya varan terör ve zorbalığını gördüm.Şahit olduğum utanç verici bir olayı size aktarmak istiyorum

Nusaybine bağlı Dara köyüne sabah saat IO,5 ta gittiğimde,faşist cuntanın azılı köpekleri komandolar tarafından köylüler toplattırılmış ve ellerine verilen bir uzun ip ile çırılçıplak soyularak cinsel organlarından birbirlerine bağlanarak köy içinde dolaştırıliyorlardı.Daha sonra köylülere yine çırılçıplak olarak dikenler üzrinde "yatkalk talimi" yaptırıliyordu. Köylülerden istedikleri ise, silahlarını teslim etmeleri . ve "talebeleri" evlerinde sakladıkları iddiası idi.Faşist cuntaya karşı bütün köylüler hınç doludurlar.Evlerde herkes gizli gizli suskunluk içerisinde gelişmeleri büyük bir kaygı ile izlemektedirler. Herkes gece yarısı yatağından kaldırılıp götürülme korkusu içerisindedir.Çünkü giden,göz altına alınanlardan halk ümidini kesiyor.

Ama ne yapsalar nafile.Kurdistanlıların altında yeşeren bağımsızlık ve özgürlük özlemlerini kimsenin yok etmeye gücü yetmeyecektir.Sömürgeci-faşist Türk ordusunun Kurdistandan sökülüp atılacağı günler uzak değildir.

-KAHROSUN SÖMÜRGECİ FAŞİST CUNTA .

-YAŞASIN BAĞIMSIZ,BİRLEŞİK DEMOKRATİK KURDİSTAN.

Fırat- Köln.

baştarafı s. 10 de

Yani ileri kapitalist ülkelere özgü bu genelleme, faşizmin gelişiminde diğer etkileri dışlamıyor,onlarla bütünlük içinde bir ilişki ile ortaya çıkıyor.Bu durum ise E. Leverenz'in dediği gibi "vurgulanması gereken bir diğer önemli nokta da,faşizmin gelişmiş kapitalist ülkelerde iktidara gelişinin mutlaka silahlı bir darbe ile gerçekleşmeyeceği olgusudur.Burjuva demokratik egemenlik biçiminin aşama aşama faşistleştirilmesi çok daha olası görülmektedir"[29] gerçeğinin KE tarafından benimsenmesidir.

Kaynaklar:

23- KEFT. E.Lewerenz sf.I03
24- Age. sf. I30
25- FKBC. G.Dimitrov sf.I28
26- KEFT. E.Lewerenz sf. I57
27- FKBC. G.Dimitrov s
28- Age.sf.6I
29- KEFT. E.Lewerenz

www.arsivkurd.org

KURDİSTAN'DA SÖMÜRGECİ BOYUNDURUK KIRILACAKTIR.

baştarafı s.15 de

KURDİSTAN'IN SÖMÜRGELEŞTİRİLMESİ VE TÜRKİYE KURDİSTAN'I ÖRNEĞİ.

Kürtlerin,Orta-Doğu'nun en kadim topluluklarından biri olduğu bir gerçektir.M.Ö 4000 yıllarına dek uzanan bir tarihi vardır.Mezopotamya uygarlığına damgasını vuran topluluklardan birisidir.Bu günlere değin kendi benliğini değişik formlarda tüm baskı,istila, işgal ve yok etme çabalarına rağmen ulaştırmayı başaran ender etnik kavimlerden biri olmuştur.Çeşitli egemenlikler kurmuş,egemenlikler altına girmiştir Kürtler.Bir dizi istilalara girmiş,birçok İskenderler,Sultan Murat'lar tanımıştır.Türlü şekillerde tatbik edilen kırım girişimleri,vurgunlar ve acılı savaşlar Kürtleri yok edemedi.Günümüzde bölünmüş,sömürgeleştirilmiş 500 bin km karelik Kurdistan ülkesi,üzerinde 20 milyon insanıyla yaşam savaşını sürdürüyor.

Kurdistan'ın sömürgeleştirilmesi, Kurdistan halkının bir dizi direniş savaşlarına karşın Osmanlılar ve Sefaviler arasında 17. yüz yılda ikiye bölünmesi suretiyle gerçekleştirilmiştir.O dönemde her iki güç de Kurdistan'ı ekonomik zenginliklerinden dolayı kendi topraklarına katmak için büyük çabalar sarfediyordu.Kurdistan'a olan büyük ilgi şu noktalarda toplanabilir: Kurdistan onlar için zengin bir besin deposu idi.Kurdistan önemli ticaret yollarını içine alıyor ve bu yollar Kurdistan'da kesişiyorlardı.Örneğin Karadeniz yoluyla getirilen malların doğuya Kurdistan üzerinden geçirilmek zorunda oluşu,meşhur ipek yolunun Kurdistan'dan geçmesi,İran ve İskenderun körfezine Kurdistan'dan ulaşmanın kolay oluşu,Orta-Doğu da askeri önemi büyük olan stratejik bir nokta teşkil edişi ve en önemlisi zengin bir yeraltı ve yer üstü zenginlik kaynakları potansiyeline sahip oluşu büyük bir ilgiyi Kurdistan üzerine çekiyordu.

Birinci emperyelist paylaşım savaşı dönemine varıldığında Kürtlerin büyük bir kesimi Osmanlı İmparatorluğunun egemenliğinde bulunuyordu.1. emperyalist paylaşım savaşından sonra Kurdistan halkı önemli bir olay daha yaşadı.Bu,ülkenin bir kez daha,ama bu kez dörde bölünerek daha çetin koşullar altında sömürgeleştirilmesi idi.İngilizler bugünkü Irak Kurdistan'ını,Fransızlar Suriye Kurdistan'ını,Türkiye bugünkü Türkiye Kurdistan'ını,İran devleti de İran Kurdistan'ını kendi aralarında paylaştılar.İranlılar ve Osmanlılar'dan sözkonusu parçaları yeni Türkiye ve İran devletleri sömürge olarak devraldılar.Hatta Kurdistan'ın zengin petrol yatakları üzerinde sözü edilen ülkeler arasında büyük pazarlıklar yapılmıştır.

Kerkük,Musul,Raman gibi bölgeler emperyalizmin iştahını kabartıyordu. Daha sonraki dönemlerde yani Fransız ve İngiliz mandalığının sona ermesi ile Suriye ve Irak Kurdistan'ı Suriye ve Irak burjuvazisine devredildi.Ama Kurdistan'ın sömürge statüsü değişmedi.Bu paylaşımdan sonra da Kurdistan halkının anti-sömürgeci,işgale ve yabancı tahakkümüne karşı yürüttüğü bir dizi ulusal direniş hareketleri Kurdistan halkının lehine kalıcı sonuçlar getirmemiştir.Kurdistan ülkesi bugün hala doğrudan klasik bir sömürgedir.

Bugünkü ekonomik ve siyasal yapısı ile Kurdistan,Lenin'in sömürgeler konusunda Hindistan ve bazı Asya,Afrika ülkelerini örnekleyerek yaptığı gruplamada değerlendirmek mümkündür.Bu konumu ile Kurdistan tam bir askeri işgal altında tutulmakta,siyasi egemenliği gaspedilmiş ve ekonomik bir yağmaya tutulmaktadır.

Ülkemiz Kurdistan 1900 lerden itibaren ulusal nitelikli örgütlenmeleri ve direniş hareketlerinin yoğunlaştığı bir alan oldu.Her yerde olduğu gibi bu tür ulusçu görüşler önce küçük burjuva nitelikli Kürt aydınları arasında yaygınlaştı.Bir dizi ulusçu örgütlenmeler oluştu.Bu örgütlenmeler daha sonraki dönemlerde bir dizi isyan hareketlerini direnişleri örgütlediler.Sömürgecilerin Kurdistanın iç dinamiklerini parçalama ekonomik gelişimini engelleme yönündeki çabalarının kaçınılmaz sonucu olarak uluslaşma sürecinin olağan gelişim seyrini izlememesine karşın azımsanmayacak ulusçu direnme hareketleri oluştu.Koçgiri,Şeyh Said,Dersim, Ağrı dağı,Şeyh Mehmud e Berzenci, Simko ve diğer ulusal direnme hareketlerinin temel örgütleyicileri yeni yeni gelişmeye başlayan Kürt küçük burjuva ve burjuva aydınları idi.

Lenin "Kapitalist üretimin giderek sömürgelere yerleştirildiğini " belirtir. Ülkemizde bu ilişkilerin gelişmesi-kuşkusuz sömürgecilerin denetiminde ve onların kar hırslarından gelen kendi ekonomik çıkarların uygun düşen politikaları ile- daha çok uluslararası sömürge konumuna getirildiği 1.emperyalist paylaşım savaşı sonrası döneme rastlar.

Türkiye Kurdistan'ında bu durum açık bir biçimde yaşanmıştır.1921 den itibaren kapitalist kalkınma yönünde tavrını koyan ve bunu İzmir İktisat Kongresi ile devlet politikası durumunda resmileştiren Türkiye,ilk yıllarda daha çok özel girişimciliğin,1932 1950 yılları arası devlet kapitalizmi, 1950 den sonra karma ve ağırlıklı olarak özel girişimciliğe dayalı ekonomik yollar izledi.Giderek bu politikalarına uygun düşen yöntemlerle Kurdistan da ekonomik işgalini de pekiştirdi.Belli bir dönem Kurdistan da ağırlıklı olarak askeri-siyasal işgalini yerleştirmek ile uğraşan sömürgeci Türk burjuvazisi buna paralel olarak sömürgeci ekonomik tezgahlarını yerleştirmeye devam etti. Sömürgeci Türk burjuvazisine hammaddesi ile bir kaynak teşkil eden ülkemiz,metropolde üretilen sanayi mamüllerine de pazar olmaktadır.Ayrıca sömürgeci boyunduruk altındaki halkımız ucuz iş ve beyin gücü potansiyeli olarak bu ilişkiler içinde sömürülmektedir.

"Türkiye Kurdistan'ında bakır,petrol,krom,kömür,demir vs. gibi metropol sanayisinin temel kaynağı olurken, tarımsal alanlardan elde edilen ürünler beslenme ve dış ticaretin küçümsenmeyecek önemli bir bölümünü oluşturmaktadır.Türkiye Kurdistan'ında Batman,Nusaybin,Diyarbakır,Adıyaman gibi yerler Türkiye'de (!) üretilen petrolün %100 ünün kaynağıdır.İlk kez 1954 yılında MTA ile bu işe girişen sömürgeci burjuvazi daha sonra TP (Türkiye Petrolleri) ile petrol hammaddesini sömürmeye başlamıştır.Kurdistanda üretilen benzin,gazyağı,motorin gibi petrol ürünlerinin üretimi elde edilen petrol miktarının onda birini oluştururken geriye kalan petrol hammadde olarak "payp-line" denilen ve Batman-İskenderun arasında döşenen petrol boru hattı ile metropole akıtılmakta, metropolde de Mersin,İzmir,İzmit rafinerilerinde ayrıştırılmaktadır."(14)

Aynı yol Kurdistan da üretilen diğer hammaddeler için de geçerlidir.Demir, bakır,krom gibi madenlere uygun düşen fabrikalar (Demir-Çelik fabrikaları) metropolde kurulmuştur.

Türkiye de burjuvazi 1960 lara gelindiğinde,Türk emekçi işçi ve köylülüğünün sömürülmesi ve sömürge Kurdistan'dan yağmalanan zenginlik kaynakları ile güçlenmiş,kapitalizm giderek yeni bir aşamaya,tekelci aşamaya ulaşmıştır.Tekelci aşamayla Kurdistanda meta ihracının yanı sıra sermaye ihracı da gündeme gelmiştir.Ülkemizin ilçelerine varıncaya dek her köşede te-

kelci sömürgeci burjuvazinin bankalarına raslanıyorsa bu Kurdistan'ın kalkınması için değil,sömürgeci uygulamaların daha pratik bazı mali sorunlarını halletmek içindir.Kurdistanda yapılan yatırımların alanları,gelişkinliği, ücret politikası ve bunun düzeyi incelendiğinde sömürgeci politikanını tahribatları ve sömürünün düzeyi ortaya çıkmaktadır.

KURDİSTAN HALKININ KURTULUŞU,ULUSAL DEMOKRATİK HALK DEVRİMİ İLE

Ülkemiz Kurdistan'da ulusal kurtuluş mücadelesi birçok karmaşı sorunları içermektedir .Gerek çağdaş ulusal kurtuluş mücadelelerinin niteliği,gerek ülkemizin somut ekonomik ve siyasal statüsü ve gerekse ülkemizin yakın mücadele tarihindeki ulusal hareketlerin pratik canlı deneyimleri açıkça göstermektedir ki,halkımızın gerçek kurtuluşu işçi sınıfımızın önderliğinde gerçekleştirilecek bir ULUSAL DEMOKRATİK HALK DEVRİMİ ile mümkündür.

Türkiye Kurdistan'ını sömürgeleştiren Türk burjuvazisi Kurdistanda iç dinamiklerin gelişimini engellemiştir. Sömürgecilerin yağma politikası ekonomik yapımızın olağan gelişimine vurduğu darbeler ile iç pazarın gelişimi ve buna bağlı olarak uluslaşma sürecinde ulusal burjuvazinin gelişimi büyük ölçüde engellenmiştir.Bu durum aynı zamanda ulusal burjuvazinin toplumsal yaşamımızda siyasal bir güç olarak yer almasını da engellemiştir.Sömürgeci metropol ekonomisine bağımlı olarak gelişen kapitalistleşme ile sömürgeciler ülkemizdeki sosyal dayanaklarını geliştirmişlerdir.Bu sosyal dayanaklar gerici dinsel kurumlar feodal torak ağaları ve işbirlikçi komprador Kürt burjuvazisi olarak şekillenmiştir.Kurdistanda gelişen kapitalizm sömürgecilerin denetiminde doğal olarak çarpık bir gelişim göstermiştir.Bu kapitalizm çarpık bir ticaret kapitalizmidir.Böylelikle ülkede komprador-ticaret burjuvazisi ve feodal toprak sahiplerinin sömürgecilerle bütünleşerek sömürüden belli bir pay alma durmları ortaya çıkmaktadır.Bu durum komprador-ticaret burjuvazisi ve feodaltoprak sahiplerini yani Kurdistanda yerel gericiliği oluşturan bu güçleri işbirlikçi konumları ile Kurdistan devriminin sömürgecilerle birlikte hefi durumuna sokmaktadır.

Öte yandan ülkemizin smut koşullarında zayıf ta olsa işçi sınıfı oluşmuş ve kendisini toplumsal yaşamda ortaya koymuştur İşçi sınıfı ülkemizdeki ekonomik yapının durumuna ağırlıkla sanayi proletaryası durumunda değildir. İşçi sınıfı daha çok şehirlerde gıda,genel hizmetler,dokuma işletmeleri vb. dallarda,maden işletmelerinde,büyük toprak kapitalisti durumuna gelen ağaların tarım işlerinde -tarım proletaryası diyebiliriz- yoğunlaşmıştır.İşçi sınıfının dışında ulusal kurtuluş mücadelemizin temel güçlerini yoksul köylülük ve genel olarak küçük burjuvazi oluşturmaktadır.

Ülkemizdeki sömürgeci egemenlikten yerel gericilik dışında tüm toplum kesimleri zarar görmektedir.Bu şekilde devam edeck olan sömürgeci egemenliği giderek ülkemizi viranelere,halkımızı yoksulluklar hastalıklar,işkenceler içinde bir insan yığınına çevirecektir. Kurdistan tolumunun sinesinde açılan ekonomik,sosyal,her alanda yaraları saracak,toplumumuza yeni bir devinim kazandıracak,ona gerçek benliğini tekrar verebilecek olan sömürgeci işgalin kırılması,iç gericiliğin tasfiyesini gerçekleştirerek toplumumuzun gelişimi önündeki yolları açacak ULUSAL DEMOKRATİK HALK İKTİDARIDIR. Böyle bir iktidar ancak işçi sınıfı önderliğinde işçi-köylü ittifakı temelinde gelişecek ve tüm ULUSAL DEMOKRATİK GÜÇLERİ içine alacak cephe ile sağlanabilir.Böyle bir cephe halkımızın tüm yurtsever güçlerini ve potansiyelini ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelemizin içine çekebilir.Tüm sınıflı toplumlarda olduğu gibi elbette ki ülkemizde de sınıflar kendi siyasal örgütlerinde kendilerini ortaya koyarlar. Bu durum ortak çıkar ve amaçlarda tüm yurtsever güçlerin bir cephe içinde bir araya gelmelerine engel değildir. Aksine ortak amaçların gerçekleştirilmesi için bu durum zorunludur.Dünya devrimci hareketinin tarihi,ulusal kurtuluş savaşlarının pratik deneyimleri bu konuda zengin örneklerle doludur. Bugün Filistin,Nikeragua,El-Salvador gibi ülkelerde oluşturulan cephelerden çıkarılabilecek çok önemli dersler vardır.Kürdistan koşullarında da ülkemizin somut koşullarına uygun anti-emperyalist,anti-sömürgeci,yerel gericiliğe ve faşizme karşı yurtsever güçlerin cephe birliğini sağlamak özellikle bugün kü koşullarda daha da önem kazanmıştır.Bu görev tüm yurtsever güçler önünde aşılması gereken temel sorun olarak durmaktadır.

1983 yılında 21 Şubat Sömürgecilik ile savaş günü,bize doğrulara sarılarak, yanlışları ise görüp düzelterek onları mücadele içinde mücadeleyi yükselterek asgeri bir düzeye indirmeyi tekrar hatırlatıyor.

KAYNAKLAR:

1-V.İ.Lenin Toplu Yapıtlar (İng) Cilt 31 Sf.216

2-V.İ.Lenin Doğuda Ulusal Kurtuluş Hareketleri Sf.175

3-F.Engels Letter to Schmidt P.490 Vol. 3

4Seriptum F. Geschickte a.d JG Universitet.

5-K.Marx Kapital Cilt 1 Sf.753

6-K.Marx-F,Engels Kolonyalizmde Sf.343

7-V.İ.Lenin Zur Nationalen und Zur Kolonialen Frage Sf.34

8-V.İ.Lenin age. Sf.34

9-V.İ.Lenin Toplu Yapıtlar (İng.) Cilt 39 Sf.299

10-Seriptum F.Geschickte a.d. JG Universitet.

11- K.Marx Kapital Cilt 1 Sf.791

12- K.Marx age. Sf.801

13- Jina Nu Sayı 5 Sf.37

14- Agd. Sayı 5 Sf.54

Düzeltme:

36.sayının IO.sayfaında yer alan "EL-SALVADOR.DİRENEN ÜNİVERSİTE" başlığı 9.sayfada başlayan yazının başlığı, yine aynı sayının 8. sayfasında ki resmin altında Melike Demirağ yerine **Sevda Aktolga** olacaktır düzeltir özür dileriz.

Faşizm konusundaki yazı dizimizi bu sayıdan sonra kesiyor,yazının kalan bölümlerini Armanc'ta çıkan bölümleriyle birlikte broşür olarak çıkaracağız.Okuyucularımıza duyurulur.

www.ciwanekurdi.org

FRANSA'DA KÜRTÇE ENSTİTÜ AÇILIYOR.

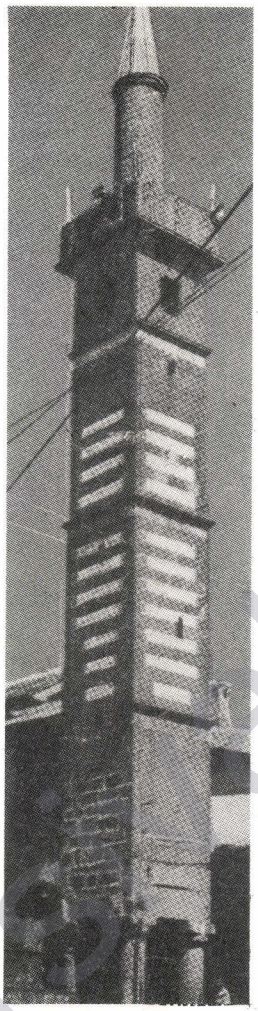

DİYARBAKIR

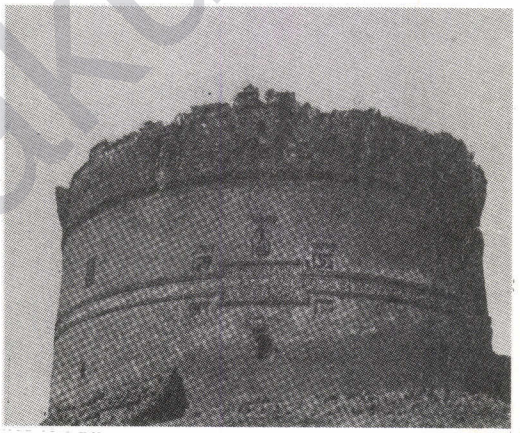

Fransa devleti tekrar Kürtçe bir enstitünün açılması için gerekli olanakların sağlanması yönünde olumlu kararlar aldı.Belirli bir düzeye varan çalışmaların sürdürüldüğü ve enstitünün yakında açılacağı söyleniyor.Bilindiği gibi eskidende Sorbon Üniversitesinde Doğu Bilimleri Akademisine bağlı bir Kürdoloji bölümü vardı.O dönemde ne yazık ki Kurdoloji bölümü istenilen düzeyde çalışmalar gösteremedi,beklenen ürünler alınamadı.Bunun çeşitli nedenleri vardı.O zamanki Fransa devlet politikası en olumsuz nedenlerden bir tanesi idi.Kuruluşun sağlam bir yapıya ve yeterli bir kadro ya sahip olamayışı, onu verimsiz ve kısa ömürlü yaptı.Olumsuzlukların bir başka halkası da Kurdoloji bölümünün doğrudan ve dolaylı olarak Kurdistan halkıyla iyi ve sağlam bağlar kuramayışıdır.Sömürgeci güçler bu ilişkilerin kurulmaması ve geliştirilmemesi için ellerinden gelen tüm imkan ve kozlarını kullandılar.Olumsuzlukların önemli bir tanesi de Kürdologların,yazar ve çizerlerin,sanatçıların oldukça az olmaları idi.

Sömürgeci eğitimin sonucu,kürtlerde eli kalem tutanların sayısı bugün dahi birkaç elin parmağını geçmiyor.O gün geçerli olan bir olgu,bugün de geçerliliğini hala koruyor.Sömürgeci kozmopolit eğitim her parçada egemenliğini kurmuş.Bunun sonucu olarak bir yandan Kürt dili üzerindeki baskılar ile en başta dilimizin,buna bağlı olarak ta tüm kültürel değerlerimizin; sanat,müzik,edebiyat,folklor vb.ürünlerimizin yaşatılması ve geliştirilmesi engellenirken,bu değerlerimiz yok edilirken öte yandan bu değerlerimizi yaşatacak ve geliştirecek beyin gücünün gelişimi engellenmiştir.Bu nedenle de hala bir çok okumuş,elleri kalem tutan Kürtler kendilerini sömürgeci Arap,Fars ve Türk kültürlerinin tesiri altından kurtaramamışlardır.Ve birçoğu sömürgeci kültürün bilinçli taşıyıcılığını yapmaktadırlar.Elbette ki biz bu tip kişileri yurtsever aydın yada aydınlar olarak değerlendiremeyiz.Çünkü bilinci ve beyin gücü ile aydın olarak kendi halkının ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinden uzak duran,bu mücadelede halkının kültürel ve sanatsal değerlerine sahip çıkarak onu korumayı ve geliştirmeyi amaçlamayanlar yurtsever olamazlar.Kişisel çıkar ve kariyerlerini herşeyin üstünde tutan bu tür "okumuş"lar elbetteki korkak ve verimsiz,pısırık olacaklardır.Bu tip "okumuşlar" çabaları ile yanlız dilimiz ve kültürümüzün gelişimine engel olmakla yetinmediler,genel olarak Kürt ulusal ve sınıfsal mücadelesine karşı olumsuz roller oynadılar ve oynuyorlar. Bunlardan birçoğu sömürgeci eğitimde baş rol oynuyorlar.Asimilasyonda bü-

devamı s. 17 de

KOVARA KURDİ / MÂNATLIG KURDISK TIDSKRIFT / KURDISH MAGAZINE ISSN: 0348-7385

Navnişan/Adress : ARMANC Sveavägen 135 n.b 113 46 Stockholm-SWEDEN POSTGIRO-23 89 94-8

Xwedi/Ans.Utg. : KURDISKA DEMOKRATISKA ARBETAR FÖRENINGEN - K.K.D.K -

KOMELA KARKERÊN DEMOKRATÊN KURDISTAN li Swêd - K.K.D.K - TEL – 08-330554

Buha/Pris-Price : 5 kr./ 1 D.mark / 50 lira * ARMANC : Kovara kurdi - mehê carek dertê

Abone/Subscription: 1 sal - 1 år - 1 year : 75 kronor - 25 D-mark * 6 meh - 6 mån - 6 month: 40 kr. - 15 D-mark

www.armanc.org